

Mas tednik

Koroški

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

7. leto - številka 5

V Celovcu, dne 3. februarja 1955

Cena 1 šiling

Inventurna prodaja

STRAPAC-NOGAVICE
IZ UMETNE SVILE

Samo 10 šil.

Amazone

CELOVEC, VILLACHER STRASSE 1

Košček resnice

Celovška „Neue Zeit“ prinaša v svoji številki z dne 30. januarja zopet članek svojega „novega“ glavnega urednika g. Brantla, ki je šele nedavno prišel iz Gradca v Celovec.

Njegova razmišljanja so za nas interesantna v toliko, v kolikor odkrivajo njegovo — ali če hočete — po njem izpovedano mišljenje enega krila socialistične stranke o šolskih razmerah na Koroškem. Gospod deželni glavar pa je o tem istem vprašanju zapisal in govoril povsem drugače. Imenovani članek g. urednika Brantla je izzvalo glasovanje staršev na šoli v Skočidolu, ki pa je bilo ravno tako naročeno, kakor so bili drugod šolski štrajki naročeni.

Ne bomo se dotikali dvoboja med OeVP in SPOe v tem vprašanju. Da je glavnemu uredniku g. Brantlu v tej zadevi izpodrsnila trditev, da je bil decembra 1953 še dr. Hurdes prosvetni minister, samo dokazuje, da se g. Brantl v vprašanju, o katerem piše s takim „zagonom“, le še ni zadosti bavil. Decembra 1953 je bil dr. Hurdes predsednik dunajskega parlamenta, prosvetni minister pa dr. Kolb, to samo mimogrede.

Bistvena za nas pa je ugotovitev g. urednika Brantla, ki prvič javno ugotavlja: „V mnogih občinah pa se je šolsko vprašanje itak samo po sebi reševalo in rešilo. Točni pregled namreč dokazuje, da večina staršev svojih otrok že dolgo časa ne pošilja v slovenski pouk“.

Gornja ugotovitev na eni strani kaže, da učitelji ne poučujejo po veljavnih predpisih, na drugi strani pa pove, da starši po mili volji pošiljajo otroke v šolo ali pa tudi ne. Načelno bi k tej urednikovi ugotovitvi pristavili le svoje prepričanje, da je gospod urednik le še premalo časa v deželi, da bi mogel o koroških razmerah vse to vedeti, kar je zapisal, marveč smo mnenja, da piše te članke le neka druga oseba, ki stoji politično dosti više nego gospod urednik lista.

Urednikova ugotovitev se nam zdi usodna že zaradi tega, ker pové, da je „gotovim“ državljanom dovoljeno državne postave in obvezne zakone po mili volji izvajati ali kršiti. To javno priznanje ustvarja že samo po sebi državljanke dveh vrst, kar nikakor ni v skladu z našo državno ustavo, na katero se gospodje tako radi sklicujejo. Zdi se nam, da je usodno javno priznanje te anarhije na šolskem področju tudi še iz drugega vidika. Avstrijsko zastopstvo se je na mednarodnih konferencah vedno zopet sklicevalo ravno na to novo ureditev šolskih prilik iz leta 1945 in pri tem naglašalo, da je vlada pripravljena skrbeti za enakopravno sožitje obeh narodov v deželi. Komaj par let nato pa že javno priznava vladni list, da je kršitev pristojnih postav in zakonov na dnevnem redu in odvisna od mile volje kogarkoli, ki je mesece dolgo stal pod težkim pritiskom časopisne borbe.

Pri teh ugotovitvah se človeku nehoté vsiljuje vprašanje, kje je šolska oblast, ki ima čuvati nad izvajanjem šolskih zakonov in predpisov. Ta šolska oblast, ki je tako hitro pri rokah s kaznijo za neupravičene zamude šolskih dni in ur, tukaj ne vidi in noče videti, kaj se po šolah dogaja, tukaj spi spanje „pravičnega opazovalca“. Mi smo sicer v našem listu že ponovno opozarjali na taka dogajanja, sedaj pa nam je isto potrdil celo vladni list s svojo izpovedjo, da so prilike res take, kakor smo jih nazivali mi.

Nas, ki na take nedostatke opozarjamo, obmetavajo z očitki protidržavnosti, nam očitajo, da kršimo mir v deželi; sami pa s svojim početjem dokazujejo, da izjave predstavnikov na mednarodnem pozorišču niso bile resno mišljene, da so bile samo pesek v oči nepoučeni javnosti. Sami rušijo drža-

Občni zbor Narodnega sveta

V četrtek, dne 27. januarja 1955, je bil v Celovcu občni zbor Narodnega sveta koroških Slovencev. Vršil se je ob jako težkem političnem položaju. Mesece sem in predvsem v zadnjih tednih smo doživeli najhujše napade na dvojezično šolo, proti kateri so se zaletavali skoraj vsi. Najhujše je bilo ob obisku prosvetnega ministra dr. Drimmela začetkom decembra lanskega leta. Ponekod in posebno tam, kjer se šolska odredba iz leta 1945 skoraj sploh ne izvaja, je prišlo do šolskih „štrajkov“, tako v Vrbi, Grabštanju, Podkarnosu itd.

Zavedajoč se svoje velike odgovornosti, ki jo vršijo po vaseh naši zaupniki, so prihiteli iz vseh delov južne Koroške v Mohorjevo hišo, da bi tam skupno z odborom NskS začrtali nadaljnje smernice za svoje narodno-obrambno delo.

Občni zbor je s pozdravnimi besedami otvoril ter potem vodil poslevoedeči predsednik g. Janko Jančič, ki je vodil in usmerjal v preteklem polletju ob nadvse požrtvovalni podpori članov ožjega odbora Narodni svet.

Iz poročil predsednika in tajnika NskS je bilo razvidno vsestransko prizadevanje vodstva za ojačenje slovenskega katoliškega tabora.

Poleg gospodarske ureditve lista je imel ožji odbor Narodnega sveta nalog pripraviti stališče, ki ga je zagovarjala ob priliki obiska prosvetnega ministra v Celovcu naša delegacija. Ta delegacija je bila od prosvetnega ministra sprejeta, ker je na Dunaju pismeno zaprosila za sprejem. Po sklepu ožjega odbora NskS je predstavništvo interveniralo v zadevi dvojezičnega pouka ter slovenskega pouka na glavnih in srednjih šolah.

Gospod minister je bil do naših zastopnikov zelo prijazen. Vtis predstavnikov Narodnega sveta je bil, da je vsekakor dovzeten za stvarne argumente. Videlo se je tudi, da je bil dr. Drimmel, ko je prišel na Ko-

roško, o šolskem vprašanju čisto enostransko poučen in sicer napačno informiran od predstavnikov koroške OeVP. Tako je govoril dr. Drimmel še 8. decembra na zborovanju avstrijske učiteljske zveze o nekem pritisku zasedbenih sil, pod katerim naj bi nastala šolska odredba o dvojezičnem šolstvu. To trditev je zavrnila s tehtnimi argumenti naša delegacija. Zastopniki vseh avstrijskih strank so glasovali leta 1945 za to odredbo, tudi namestnik deželnega glavarja g. Ferlitsch, predstavnik stranke, ki se v zadnjem času stalno zaletava pod pretezo „Slovenischer Zwangsunterricht“ v dvojezično šolo. Glasovala je za to odredbo tudi tista stranka, katere zastopniki organizirajo, poleg VDU-ja, šolske „štrajke“. Občni zbor je vzel z ogorčenjem na znanje poročila, kako se pripravljajo s prav nedemokratskimi metodami „šolski štrajki“. Tako so n. pr. gotove osebe zjutraj odvracale na križpotih učence od pouka z opazkami, da danes ni šole. Drugi dan pa je večina staršev šele izvedela po časopisju, da je bil v dotičnem kraju „štrajk“ proti dvojezičnemu pouku.

Čisto jasno je bilo stališče zaupnikov proti takemu načinu reševanja dvojezičnega šolstva. Soglasno je bilo izpovedano v sledeči resoluciji:

„Občni zbor Narodnega sveta odločno odklanja vso nacionalno gonjo proti sedanjim šolski ureditvi na Koroškem. Ta gonja povzroča stvarni pomen vzgojne pravice staršev in ruši mir v deželi. Občni zbor zahteva, da se sedanji šolski zakon, ki so ga leta 1945 sprejele vse politične stranke dežele, v vsem svojem obsegu izvede.“

Z velikim zadoščenjem je vzel občni zbor na znanje poročila o dobrem poteku kuharskih tečajev v Škocijanu, Medgorjah in Slovenjem Plajberku. V kratkem pa se bo začelo strokovno šolanje deklet v Globasnici.

Iz nadaljnega odborovega poročila je bilo razvidno prizadevanje za nastavev učiteljskega naraščanja na dvojezičnih šolah z obvladanjem obeh deželnih jezikov.

Po ravni poti naprej

Politični program katoliškega tabora je bil na občnem zboru izpovedan s sledečimi načelnimi mislimi:

Krščansko družboslovje pojmuje narod kot živo telo in organsko razlaga narodni razvoj. Očitne so štiri razvojne stopnje: iz nezavednosti v zavednost, iz zavednosti v idejno odločitev za ali proti krščanstvu in ob načelni jasnosti v novo, poglobljeno narodno enoto.

Ti razvojni zakoni veljajo za vse narode. Pri Slovencih sledi prebujenju pred stoletjem idejno opredeljevanje, ki koncem stoletja dozori v idejno ločene tabore.

Koroški Slovenci zaostajamo vsled boja za najosnovnejše pravice v razvoju za pol stoletja. Dokončno nazorno jasnost so prinesla šele povojna leta.

vo, kakor so jo rušili s svojim prenapetim šovinizmom pred in po letu 1918.

Naša naloga je, da taka dejstva vestno beležimo, da ne bodo zopet prišli s trditvijo, da rušimo mi temelje države in demokracije. Temelji vsake urejene države pa so postave in zakoni, kateri so obvezni za vse državljanke, pa najsi bodo ti enega ali drugega mišljenja, pa najsi bodo pristaši te ali druge stranke. Kakor hitro zapustimo to osnovno načelo, smo nehali biti demokracija in smo ali diktatura strank ali pa anarhija. Prav zaradi tega mora biti to javno priznanje razmer v celovški „Neue Zeit“ svarilo za vse one, ki so v resnici demokrati in v resnici branilci enakopravnosti.

lavcev na lastnem podjetju in na soudeležbi pri podjetniškem donosu.

Tako se politični program katoliškega tabora jasno izkristalizira in dolžnost vsakega njegovega poedinca je, da s požrtvovalnim delom in stvarno kritiko doprinaša svoj delež h kulturni in gospodarski dobrobiti vsega naroda na Koroškem.

V drugem delu občnega zbora so navzoči z velikim navdušenjem vzeli na znanje dejstvo, da se je zdravstveno stanje g. dr. Joška Tischlerja po polletnem dopustu spet izboljšalo. Tako bo mogel g. dr. Tischler kot predsednik Narodnega sveta biti zopet svojemu narodu, kateremu je bil ves čas skrben oče, nesebičen voditelj.

V ta namen so sprejeli zaupniki soglasno sledečo resolucijo:

Občni zbor Narodnega sveta koroških Slovencev z dne 27. januarja 1955 v Celovcu se zahvaljuje svojemu predsedniku dr. Jošku Tischlerju za vse njegovo delo, ga v vsakem oziru odobrava in mu izreka svoje popolno zaupanje. Obžaluje, da se je proti njegovemu delu moglo pojaviti toliko težkoč in ovir. Prepričan je, da se morejo in morajo te ovire za nadaljnje skupno delo odstraniti. Občni zbor mu stavlja v ta namen na razpolago vso pomoč, ki je možna. Prosi zato, da bi še v naprej z isto požrtvovalnostjo in vnemo kot predsednik NskS vodil politično, kulturno in gospodarsko delo koroških Slovencev.

Stoodstotno zaupanje so pričali obrabi zaupnikov, ko je spregovoril gospod predsednik dr. Joško Tischler o narodno-političnem položaju koroških Slovencev. Sam ganjen ob izkazanem zaupanju je naprosil navzoče, naj mu vsi z združenimi močmi pomagajo vleči voz, pred katerega se je ponovno vpregel, zavedajoč se težkih vprašanj, ki jih bo treba reševati že v bližnji bodočnosti.

KRATKE VESTI

Danski ministrski predsednik Hans Hedtoft, ki je bil na zborovanju v Stockholmu, je nenadoma umrl zadet od srčne kapi. (Reuter)

V Španiji so falangisti protestirali proti ponovni uvedbi monarhije. Po poročilih poznavalcev položaja je to prvi primer, da se falangisti javno ne strinjajo z mnenjem generala Franka. (AP)

80 uslužbencev cestne železnice v Rimu je izstopilo iz komunistične partije in se vpisalo v krščansko demokratsko stranko.

Zvezne železnice javljajo, da bodo za poskušnjo upeljale več vagonov za nekadilce, tako da bo za oboje enako prostora, dočim so bili do zdaj kadilci na boljšem.

Po viharjih v Severnem morju pogrešajo več ribiških ladij in je zelo verjetno, da je pri tem izgubilo življenje 63 ljudi. (UP)

Pomanjkanje žensk v Avstraliji je zelo občutno. Avstralska vlada se je odločila, da bo dala dovoljenje za vselitev večjemu številu služkinj, da bodo imeli domači možje več možnosti dobiti primerno življenjsko družico. (Reuter)

20 milijard ur presedi človeštvo letno v kinu, je ugotovil predsednik katoliške filmske komisije za Avstrijo. Vseh dvoran je na svetu okrog 100.000 s 54 milijoni sedežev. Letno prodajo okoli 10 milijard vstopnic.

Neki nemški vojak, ki je prišel v jugoslovansko vojno ujetništvo, je tam zamenjal svoj poročni prstan za kruh. Sedaj je pa v svoje in ženino veliko veselje dobil svoj prstan po pošti nazaj. In uvidevna pošiljateljica se je opravičila, da bi to že prej napravila, če bi vedela za njegov naslov.

Politični teden

Po svetu . . .

Zadnjič smo omenili, da so kitajske komunistične čete zasedle strateško važen otok severno od Formoze v otočju Tačen in da je z izgubo tega otoka postalo sploh dvomljivo, ali je mogoče držati otočje Tačen, ki je več sto kilometrov oddaljeno od Formoze in leži prav blizu kitajske celine.

Ameriško vojaško poveljstvo je predlagalo izpraznitev vseh otokov, katere ima zasedene Čang-kaj-šek s svojimi posadkami in ki leže v bližini azijske celine in so tako neposredno izpostavljeni napadom Mao-tse-tungovih vojaških sil. Voditelj nacionalne Kitajske Čang-kaj-šek se je dolgo protivil izpraznitvi otočja Tačen, končno je privolil, ker brez Amerikancev itak ne more podzveti ničesar uspešnega.

V reprezentančni zbornici in senatu je predsednik Eisenhower dobil skoraj soglasno večino za svoja polnomočja v vojaških odločitvah glede Formoze.

Tako v zbornici kot senatu so bili le trije glasovi protivni. Pri vsem tem pa bi bilo napačno misliti, da smo na pragu kakih vojaških obračunavanj med Ameriko in Kitajsko. Res so Amerikanci poleg 7. mornariškega brodogradilnice poslali še vrsto letalonošilk z najmodernejšimi letali, toda politični in vojaški položaj okrog formoškega konflikta dobiva vendarle jasnejše obrise.

Nekaj dejstev poudarja zapadno časopisje, nekaj stvari, katerih vse do zadnjega niso mnogo omenjali.

Čang-kaj-šek vidi v splošni vojni med Ameriko in komunistično Kitajsko edino možnost, da se obdrži in kot zmagovalec vrne na celino.

Ameriško, zlasti demokratično časopisje pa k temu pravi, da zaradi Formoze Amerika ne bo tvegala vojne. To je treba pravilno razumeti tako, da bodo ameriške vojaške sile pač preprečile napad ali celo zasedbo Formoze po komunističnih silah, ne bodo pa prenesle vojaških operacij na celino. Končno so se tudi obvezale braniti Čang-kaj-šeka.

Na nešteti otokih, le nekaj kilometrov od azijske obale, so stacionirane nacionalne posadke.

Kitajska celina je s tem takorekoč obsejana s sovražnimi topovskimi gnezdi, toda vsakega od teh Čang-kaj-šek sam ne more braniti, če bi to hoteli prevzeti Amerikanci, bi to privedlo do dolgotrajnih in nepreglednih vojaških operacij, ki bi morale privedi do splošne vojne in verjetno izzvati tudi druge sile: Sovjetsko zvezo in pa poseg Čang-kaj-šekovega zaveznika in prijatelja, predsednika nacionalne Južne Koreje, Syngman Rheeja. — Tako podjetje bi bilo zato silno tvegano; iz tega spoznanja izvira ameriški sklep in navodilo Čang-kaj-šku izprazniti omenjene otoke, nakar bodo Amerikanci mogli z večjo upravičenostjo izreči „stoj“ morebitni nadaljni ekspanziji proti Formozi.

Podoba je torej, da je ameriška politika na Daljnem vzhodu dobila točnejše obrise in se ravna po gotovih smernicah. Primera Koreje in Indokine sta k temu pripomogla. Dovolj vrat je še odprtih, pa tudi dovolj odločnosti vsa ta vrata v potrebnem trenutku zapreti. Po prejetem polnomočju sta Eisenhower in njegov zunanji minister Dulles odšla na enotedenski dopust in pri tem povedala, da ne verjameta v resne vojne zapletljaje glede Formoze.

Komunistična Kitajska je premirje sicer uradno zavrnila, toda Eden posreduje.

Iz politične perspektive je razumljivo, da se Kitajska noče vezati na kako pogodbo o premirju, ki jo bo vezala na upoštevanje Čang-kaj-šeka.

Igra okrog Formoze se bo zato nadaljevala. Pred očmi pa je treba imeti dejstvo, da so Amerikanci že zdavnaj podedovali Čang-kaj-šeka, ki je s svojo Formozo nazadovol iz položaja zaveznika do varovanca.

Politični položaj pa daje prav sedaj mnogo možnosti za uspešno posredovanje Velike Britanije in ostalih ameriških velikih ali manjših zaveznic. Medtem ko so otočja okrog Formoze v večini od nekdanj pripadala Kitajski, je otok Formoza bil japonska last. Tukaj imajo Amerikanci tudi mednarodno pravno orožje v svojih rokah in iz tega vidika je tudi Čang-kaj-šek tam samo gost.

Arabska liga pred razpadom?

V Kairu je bilo zasedanje Arabske lige. Hoteli so pregovoriti Irak, naj bi svojo pravkar sklenjeno vojaško pogodbo s Turčijo spravil v sklad s pravili Arabske lige, na tihem pa si je predvsem Egipt obljubljal, da bo Irak celo odpovedal pogodbo s Turčijo. Oba iraška predstavnika sta sicer prišla, toda bila manj dovzetna za želje in zahteve svojih članskih prijateljev iz lige. Nasprotno: izjavila sta, da namerava Irak slične pogodbe in na svojo roko skleniti tudi z nekaterimi drugimi državami Bližnjega vzhoda, n. pr. s Pakistanom. Zaradi tega je prišlo do preloma in so konferenco prekinili.

Ozadje je lahko razumeti: Arabska liga je več ali manj religiozno-ideološka papirnata zadeva, Irak pa je kot prvi začutil, da je toliko zasovraženi Zapad edini, ki ima denar, moč in orožje. Vse to si je zagotovil s pogodbo s Turčijo, ostali arabski prijatelji pa gore od zavisti. Verjetno bodo iraškemu zgledu skušale slediti tudi druge arabske države kljub prošnjam in opoziciji Egipta, ki bi želel, da bi pod njegovim vodstvom nastopile kot enoten blok.

Menderes v Rimu, Nehru v Londonu . . .

Turški ministrski predsednik je bil v Rimu, namen njegovega potovanja naj bi bil pristop Italije k Balkanskemu paktu, toda politični krogi slej ko prej menijo, da je za to prezgodaj. Nehrujev obisk v Londonu, kjer je konferenca držav britanskega cesarstva, bo večjega zakulisnega pomena. Nehru je bil nedavno v Pekingu, sprejemal je predsednika Tita in bo nedvomno prišepetaval Edenu, ki ima sedaj odgovorno nalogo posredovanja v formoškem sporu.

. . . in pri nas v Avstriji

Važna je izjava državnega tajnika dr. Kreiskyja, da bo na vsak način ostala

Avstrija nevtralna

in se ne bo vezala na noben blok. Glede državne pogodbe je dejal, da za enkrat še ni nobenega upanja, ker so na dnevnem redu v svetovni politiki dosti važnejša vprašanja, predvsem vprašanje oborožitve in zedinjenja Nemčije, ki morajo biti prej rešena. Trdil je tudi, da se odnosi med Avstrijo in Sovjetsko zvezo niso poslabšali, čeprav je zadeva dr. Sokolovskega neugodno vplivala. Na splošno je okoli aretacije tega gospoda zelo utihnilo, dasiravno je vsa javnost zagnala najprej glasen krik. Neki kro-

V „Allgemeine Bauernzeitung“ z dne 29. januarja t. l. z velikim začudenjem sprašujejo, kako je mogoče, da za Slovence na avstrijski strani Spodnje Štajerske graški radio nima slovenskih oddaj in da tudi v Gradšču za Madžare ni oddaj v madžarskem jeziku, na Hrvate je seve namenoma „Bauernzeitung“ pozabila.

Tudi nam se zdi, da to ni v redu, ker ima po našem mnenju manjšina tudi pravico do besede v radiu.

„Bauernzeitung“ je seve mislila malo drugače. Po mnenju tega lista se namreč zopet Nemcem na Koroškem godi huda krivica, ker imajo na celovškem radiu Slovenci par

Avstrijski prevoz skozi reško luko

Avstrijski gospodarstveniki so sklenili z upravniki luke na Reki dogovor za prevoz okoli 140.000 ton premoga, ki ga bo dobila Avstrija iz Združenih držav Amerike. Kot poročajo iz Reke, pričakujejo pristaniške oblasti, da bo Avstrija tudi del svojega rednega prometa usmerila preko reške luke. Isto upajo tudi od Madžarske.

ŠTAJERSKI DEŽELNI GLAVAR NA REKI

Štajerski deželni glavar Krainer je dobil povabilo reškega župana in uprave luke za dvodnevni obisk, kateremu se je odzval. Istočasno pa se je podal na Reko tudi generalni konzul Krstič, ki je vodja jugoslovanskega zveznega urada v Gradcu. (ED)

BANKOVCI IZ PERLONA

Iz Hamburga javljajo, da so se posrečili poskusi za izdelovanje bankovcev iz perlo-

gi so celo trdili, da je bil dr. Sokolovski itak ruski špion in so ga Sovjeti samo na ta način „odpoklicali“, da bi ne vzbudili suma in zakrili pravo ozadje. Res zamotana zadeva, ki jo podčrtava tudi apel kanclerja inž. Raaba, naj se Avstriji ne udinjajo tujim špionskim organizacijam.

Okoli cen lesa

še zmeraj ni miru. Lesna trgovina, industrija ter gozdni posestniki na eni strani in celulozna industrija na drugi strani so si še v laseh. V glavnem bo šlo za to, da bodo skušali za celulozo uporabljati manj vreden les in odpadke. Ker pa bo tega premalo, bodo morali kupovati tudi dražji les. Zato so celulozne tovarne že sklenile, da bodo zvišale cene papirju od 15 do 25 odst. S tem bo boj pač verjetno končan, kajti, če bodo papir lahko dražje prodali, jim višja cena lesa ne bo delala več preglavic. Zato je pričakovati, da bo les svojo ceno obdržal.

Nova posojila

so za leto 1955 zopet na obzoru. V prvi vrsti je nameravano posojilo za električne centrale (Energieanleihe) kot leta 1953. Pravijo, da bo znašalo 1 do 2 milijardi šilingov. Ker bo obrestovanje zelo ugodno (5,5 odstotkov), ga nameravajo prevzeti v glavnem banke. Govorijo tudi o tem, da bo država razpisala posojilo za zidanje stanovanjskih hiš (Wohnbauanleihe). Vendar o tem še ni znanega nič točnega.

V Celovcu

so prošli teden odprli novo radio-oddajno postajo ob jezeru. Opremljena je najmodernejša in bo močnejša od sedanje. Mero-dajni predstavniki, med njimi minister inž. Waldbrunner, so izjavili, da bodo z izboljšanjem radio-oddajne postaje v Celovcu še nadaljevali. Na Dobraču bodo postavili oddajnik za UKW in pozneje oddajnik za radiotelevizijo (Fernsehen). Na Dunaju bodo tako oddajno postajo imeli že letos jeseni in bodo prvi program oddajali ob priliki otvoritve novozgrajene državne opere.

Splošno gospodarsko

stanje označujejo še vedno kot ugodno in je finančni minister dr. Kamitz izjavil, da ne vidi nobenih znakov „nezdrave konjunktura“, kot se je v nekaterih krogih pojavila bojazen. Kljub zimi je zelo malo brezposelnih. Vendar kaže neka druga statistika, ki je bila objavljena prejšnji teden, zelo nezdrav pojav: na 1000 obvezno zavarovanih delavcev (to so praktično vsi delavci) odpade 362 rentnikov. Če bi konjunktura ponehala in bi postalo gospodarsko stanje bolj napeto, bi to pač zelo obremenjevalo vse gospodarstvo. Zdaj pri ugodnem gospodarskem stanju se to seveda ne čuti tako.

Resne misli o demokraciji

minut dnevno na razpolago. To gre tem gospodom tako zelo na živce, da bi pač najraje zopet lepili lepake „Kärnter, sprich deutsch“. Časi se pač le nekoliko spreminjajo.

Poudariti pa moramo, da se veselimo tega dognanja „Bauernzeitung“, da je tudi na Štajerskem še kaj Slovencev. Mi smo za to stvar dobro vedeli, le na nemški strani niso hoteli tega priznati.

Piscu v „Bauernzeitung“ pa bi zelo priporočali študij zgodovine, kjer bi potem dognal, da smo Slovenci pač že precej nad tisoč let v deželi, verjetno malo dalj, kakor on in njegovi predniki.

SLOVENC

doma in po svetu

V Ljubljanski drami so uprizorili delo Petra Ustinova „Trobi, kakor hočeš“. Delo, ki kaže konflikte med starimi in mladimi, ko so stari morali mladim prepustiti, da gre do svojo pot, je režiral Slavko Jan in dosegel lep uspeh.

Slovenska filharmonija je priredila simfonični koncert pod vodstvom finskega dirigenta Tauna Hannikainena, ki je že več let glavni dirigent čikaške filharmonije. Izvajali so Bachov Preludij v e-molu, Beethovenov koncert v c-molu s solistom Jörgom Demusom, ki je priznan pianist na Dunaju, in Jana Sibeliusa 5. simfonijo.

Slikarica Vera Horvat razstavlja svoja dela v Mali galeriji v Ljubljani. Slika večinoma pokrajine, portrete in tihožitja v lepih, umirjenih tonih.

Angleški dramatik J. B. Priestley je zna- na osebnost in njegova dela so navadno dobro obiskana. Tako so uprizorili v mestnem gledališču na Jesenicah „Nevarni ovinek“. Dobro se je izkazal režiser Čebulj, manj zadovoljivi so bili igralci.

KAREL MAUSER: VEČNA VEZ

V založbi „Slovenske pisarne“ v Clevelandu je izšla povest znanega nam pisatelja Karla Mauserja. Visoka pesem zakonski in domovinski zvestobi je vsa knjižica. Slovenec, ki je v Ameriki iskal sreče, te ne najde ne v rudniku in ne v tovarni. V srečnem zakonu najde srečo na farmi in v skrbi za zemljo. Te ljubezni tudi hiranje žene v umobolnici ne uniči, dokler ni po smrti prve žene in obisku stare domovine zopet našel nove družinske sreče zase in za svoje ga sinčka Andreja. Iz stare domovine je odnesel ruto polno domače zemlje, da je z njo poškopil vsa polja svoje farme in se tako udomačil na „svoji“ zemlji.

Lovrenc Košir in poštna znamka

Slovenec Košir, ki je bil rojen l. 1804, je leta 1836 predložil avstrijski vladi zamisel, da naj vpelje za vsako pisemsko pošto lep-ljivo znamko, kot jo imamo danes. Njegove zamisli pa dunajska vlada ni sprejela. Eno leto kasneje je Anglež Sir Rowald Hill predložil enako zamisel angleški poštni upravi. Angleži so to misel sprejeli. Znamka se je izkazala kot izredno praktična novost. Hitro so jo sprejeli tudi druge dežele, med njimi tudi Avstrija. Deset let kasneje leta 1847. je uradno sprejela poštno znamko tudi Amerika.

Slovinci imamo torej prav, ko trdim, da je Košir prvi — kar je zgodovinsko dokazano — ki je predlagal uporabo poštnih znamke. Uspeli pa so Angleži. V tem imajo oni prav.

Ker smo že ravno pri znamkah, bodi navedeno nekaj zgodovinskih podatkov o poštni znamki. Prva zamisel, ki spominja na poštno znamko, je bila l. 1650 v Parizu. Tam so prav malo časa uporabljali ovoje z nekako vtiskano znamko. Druga podobna zamisel je bila v letih 1819-1821, ko so rabili na otoku Sardiniji za uradne državne dopise ovoj z vtiskano znamko. Podobno je predlagal v letu 1833 Charles Knight, naj bi se časopisi pošiljali po pošti v ovitkih z vtiskano znamko. Tudi davčna uprava na Angleškem je poznala v svojem notranjem poslovanju nekake znamke in nalepke pri plačevanju davkov.

Pred letom 1837. se je poštnina v Evropi plačevala v gotovini poštne uprave. Rav-nala se je po številu listov in po krajevni razdalji. Od tega leta dalje pa je bila poštnina odvisna samo od teže, za celo državo enako, ne oziraje se na razdaljo.

Poštna znamka ne bi mogli pogrešati. Zbiranje znamk, filatelija, ki je bilo sprva samo veselje in zanimivost, postaja že prava veda. Poštne uprave skoraj vseh držav na svetu sestavljajo svetovno poštno zvezo, ki na svojih kongresih daje neke splošne smernice o poštnih znamkah, zlasti razmerje vrednosti. Ustanovljena je bila l. 1874. v Bernu v Švici, kjer se je vršil prvi kongres. V tem mestu stoji tudi velik spomenik, ki predstavlja zamisel svetovne poštna zveze.

kov kapacitete za oborožitev bodo dali na razpolago za izdelovanje predmetov za civilno uporabo. Nekateri domnevajo, da je to posledica izboljšanja odnosov med Jugoslavijo in vzhodnim blokom. (AP)

DJILAS IN DEDIJER STA VLOŽILA PRITOŽBO

Milovan Djilas in Vladimir Dedijer, ki sta bila zaradi „državi sovražne propagande“ pogojno obsojena, sta vložila proti obsojbi pritožbo. Možna je, da se postopek, ki je zbudil mnogo zanimanja, pred sodiščem ponovi, vendar so nekateri mnenja, da je pritožba le formalnega značaja. (AFP)

ZMANJSANA PRODUKCIJA OROŽJA V JUGOSLAVIJI

Poročili bodo v Jugoslaviji zmanjšali obseg izdelovanja orožja. Čez 30 odstot-

Zdravnik v pragozdu

Meseca januarja je praznoval svojo 80-letnico dr. Albert Schweitzer. In kdo je ta dr. Schweitzer, da se ga je spomnil skoraj ves svet, ko je praznoval svoj rojstni dan sredi Afrike?

Dr. Schweitzer zasluži po pravici občudovanje vsega sveta. Zelo redki so ljudje, ki združujejo v sebi toliko talentov, ki pa istočasno stoje na toliki duhovni višini. On je muzik, pisatelj, filozof, teolog, zdravnik in misijonar in vse to prvega reda. To gotovo ni vsakdanji pojav in je res vredno, da ga omenimo.

Ko je bil 27-letni dr. Schweitzer imenovan za privatnega docenta za tuberkulozo na univerzi v Strassburgu, so mu vsi prerovali lepo bodočnost in sijajno kariero. Toda v njem je prišlo do preokreta in sam piše, kako je premišljal, da vso to brezskrbnost ni mogel vzeti kot nekaj samo po sebi razumljivega, temveč mora tudi nekaj nuditi za to. In odločil se je, da bo neposredno pomagal človeštvu.

Eno leto pred prvo svetovno vojno je šel kot misijonski zdravnik v Afriko. Tam je zgradil bolnico, ki je kmalu postala zavetje za črnce bližnje in daljne okolice. Da bi si

RAZLIKA

Neki pariški časnikar je vprašal svojega nemškega tovariša, ki se je mudil v Parizu, kakšna je v Nemčiji razlika med optimisti in pesimisti.

„Čisto enostavna,“ je odvrnil nemški časnikar, „pri nas se uče optimisti angleško in pesimisti rusko...“

pridobil zaupanje domačinov, je zgradil bolnišnico, kot so druge kočice v pragozdu. Sam je delal in pri tem mu je pomagala žena in nekaj domačinov. Kot so te zgradbe na zunaj čisto primitivne, so v notranjosti precej moderno urejene: lepe bolniške sobe in ordinacijski prostori z modernimi rentgenskimi aparati. To je bolnišnica dr. Schweitzerja v Lambarene.

Pravijo, da ni dneva, ki ga dr. Schweitzer ne bi zaključil z igranjem na orgle. Tudi če

je še tako truden. Toda radia pa v svoji hiši ne mara. Pravi, da mu je petje ptic zunaj mnogo ljubše. In ker nima radia, je šele po drugih zvedel, da je dobil Nobelovo nagrado. In tudi to je razdelil med potrebne: nekaj je podaril beguncem v Evropi, z ostalim pa hoče graditi vasi za gobavce v Afriki.

Malo je ljudi, ki žive bolj skromno kot ta dobitnik črnec sredi pragozda. Malo je ljudi, ki so se tako stanovito branili pred zapeljivostjo slave kot ravno dr. Schweitzer. V teoriji in praksi je z vso svojo duhovno in telesno močjo delal za ohranitev življenja in ni izrabljajal napredka znanosti za uničevanje.

PANIKA V LETALU

Ob eni ponoči smo odleteli z New Yorka v smeri proti Portorico. Nepozaben mi je ostal pogled na razsvetljeno mesto pod nami. Zvezde na obzorju so se mi zdele daleč spodaj. Kmalu sem zaspal.

Ko sem se nekako okrog štirih zbudil in pogledal skozi okno, so bile zvezde čisto drugačne kot nad New Yorkom. Nobenega ozvezdja, ki sem ga kdaj gledal, nisem mogel več najti. Skušal sem si priklicati v spomin vse svoje pičlo znanje o zvezdoslovju, pa si pojava le nisem znal razjasniti. Saj pa vendar nismo zdrknili pod ekvator, ko je pa Portorico še na severni polobli! Spanec mi ni dal dalje tuhtati, zakaj zvezd, ki sem jih še pred tremi urami gledal, zdaj ne vidim več.

To znanstveno vprašanje mi je rešil pomožni pilot, ki me je ob šestih zjutraj zbu-

dil in mi prav skrivnostno pošepetal, da bomo v desetih minutah pristali na newyorškem letališču, kamor smo se vrnili, ker imamo v motorju defekt. Ta je pa lepal! Nekam čudno te stisne pri srcu, ko se na mah zaveš, da si pet ur letel nad morjem s to okvaro. Takoj ti domišljija naslika vse možnosti, ki se sicer niso uresničile, pa bi se lahko bile. Vendar sem se položaja kmalu zavedel ter se pilotu zahvalil, da so letalo obrnili, nam pa nevarnost, v kateri smo bili, prikriji ter nas pustili sladko spat.

Zanimalo me je, kakšen učinek bo ta novica naredila na ostale potnike. Najprej so budili moške. Tu je še nekako šlo. Vsak je najprej pogledal skozi okno in se oddahnil, ko je pod seboj zazrl že celino. Z ženskami je bilo bolj zanimivo. Ko so prebudili drugo in ji začeli pripovedovati, je grozno zatulila, planila pokonci in hotela skozi okno skočiti dol. Seveda so se zbudile vse ostale in, ko so videle in slišale, kako ona razgraja, so še same začele vpiti. K sreči niso vedele, za kaj gre. Ko so jim moški dopovedovali, smo pa že pristajali.

Čez eno uro smo se že zopet dvignili kar v istem letalu. Na letališču sem kupil časopis in bral, da predvidevajo v tistih treh dneh 290 mrtvih v prometnih nesrečah. Bila je namreč sobota pred praznikom dela. Vso pot sem se kesal, da sem kupil tisti časopis. Leteti vzdržema 7 ur nad morjem v letalu, ki je še pred kratkim imelo okvaro v motorjih, in z napovedjo črno na belem pred seboj, da bo od danes do pojutrišnjem 290 ljudi v USA mrtvih zaradi prometnih nesreč, res ni prijetna zadeva.

Skozi okno sem na morsk gladini gledal, kako se je senca našega letala vedno bolj približevala in pomikala tik pod nas, čim bolj smo leteli proti jugu. Gremo pač v tropični pas, kjer padajo sončni žarki bolj navpično.

Začeli smo se nižati in kmalu smo v daljavi zagledali otok Portorico ves v oblakih. In tam smo kmalu tudi srečno pristali.

IZ ŽIVLJENJA

Sultanu Solimanu se je sanjalo, da so mu izpadli zobje. Ko se je zbudil, je vprašal razlagalca sanj, kaj naj to pomeni.

„Joj, kakšna nesreča, gospodar!“ je zaklical ta. „Vsak izgubljeni zob pomeni izgubo enega člana tvoje družine.“

„Kaj, ti pes?“ se je nad njim razjezil sultan, „ti si drzneš meni kaj takega praviti? Izgini mi spred oči!“

In dal je nalog, da je dobil petdeset udarcev s šibo zaradi svoje nesramnosti.

Ko je ta prestal kazni, so poklicali drugega razlagalca sanj in ga peljali pred sultana, ki je sedel sredi svojih dvorjanov. Ko je slišal, kaj se je sultanu sanjalo, je radostno dvignil roke proti nebu in oznanil:

„Kakšna sreča! Slava našem gospodu! Naš gospod bo preživel vse svojcel!“

Sultanov obraz se je razjasnil in je rekel prijazno:

„Hvala ti, prijatelj! Takoj pojdi k mojemu zakladniku in naj ti izplača petdeset zlatnikov. Ti si jih zaslužil, ker ti vidiš več kot drugi smrtniki.“

Ko je razlagalec sanj zapustil palačo, mu je rekel eden od dvorjanov:

„Saj ti nisi sultanovih sanj razložil prav nič drugače kot prvi razlagalec.“

Z nasmehom je odgovoril modrijan:

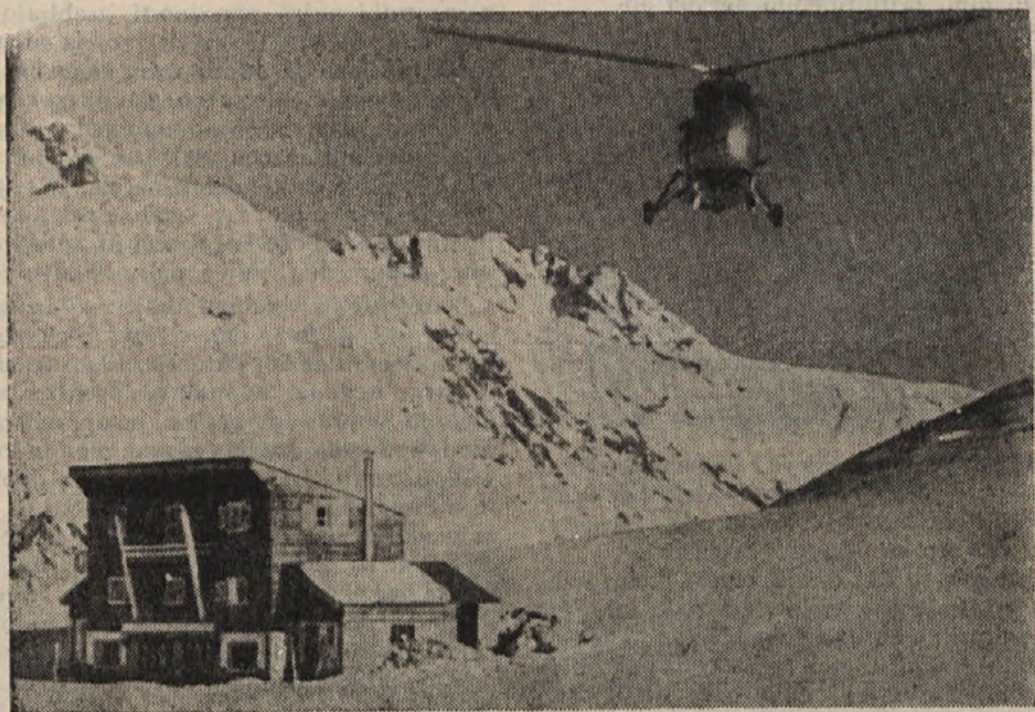
„Zapomni si, človek lahko vse pove, važno je le to, kako.“

SLEDOVI INDIJANCEV

Evropejci, iz katerih so postali Amerikanci, niso prevzeli pred petsto leti od Indijancev samo kontinenta, temveč tudi mnogo drugega. Poglejmo nekaj tega, kar je našlo pot iz Amerike v Evropo: tobak, koruza, krompir, paradiznik, čokolada, ananas, mokasini, viseče mreže, kinin — vse to je indijanskega izvora. Prav tako čoln iz lubja in navada na prednjo stran čolna narisati kako znamenje.

Pa tudi v besednem zakladu je še več besed indijskega izvora: beseda „tobak“ je indijanska. Mnogi Indijanci so tobak čikali, nekateri so ga njuhali, skoraj vsi pa so kadili pipe, cigare ali cigarete. Beli mož je prevzel te navade kar preveč rad. Oznake za kinin in čokolado sta indijanski. Včasih se je kaka beseda na poti k nam spremenila, včasih zelo malo kot n. pr. kakao.

V Združenih državah Amerike je 48 držav. Od teh jih ima 26 indijanska imena, poleg tega pa tudi številna mesta, kraji, jezera, reke in gore. Pomislimo na Arkansas, Ohio, Wisconsin, Wyoming, Alabama, Minnesota, Missouri, Kentucky, Ontario, Alleghany, Milwaukee, Chicago, Potomac. To so vsa imena, ki jih ni težko izgovoriti in se tudi prijetno slišijo. Tudi nam je med temi mnogo imen znanih in morda ni nihče prej pomislil, da so imena mest in krajev, kjer bivajo mnogi naši rojaki, indijanskega porekla.

Francoski strokovnjaki so izdelali helikopter za reševanje ponesrečencev v gorah. Slika nam kaže tako letalo pri vaji v francoskih alpah. (AND/INP)

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

KOROŠKI SLOVENCİ

(24. nadaljevanje)

XVII.

KOROŠKI SLOVENCİ POD PRVIMI HABSBUŘANI

V severnih predelih slovenskega ozemlja, to je na vzhodnem Tirolskem, v Nižji Avstriji, severni Koroški ter zgornji in srednji Štajerski, kjer so bili Slovenci naseljeni razmeroma redko, so prešli doseljeni Nemci kmalu celo v večino in so se tamošnji Slovenci polagoma pomemčili, proti jugu so bili pa v večini Slovenci, med katerimi so potem sčasoma utonili tudi došli Nemci. Tako se je izoblikovala nekako v XV. stol. slovensko-nemška narodna meja, o kateri smo govorili že spredaj in ki se je potem do druge polovice XIX. stol. le prav neznatno spreminjala. Toda posamezni slovenski otoki so se vzdrževali v že pomemčnem ozemlju v severni Koroški ter v gornji in srednji Štajerski še prav do XV. stol., nato pa za trajno izginili. Od podobnih nemških jezikovnih otokov so se ohranili med Slovenci bolj ali manj umetno do današnjih dni samo Kočevarji, dokler ni l. 1941. preselil Hitler tudi teh.

V označenem pomemčevalnem procesu je bila na Koroškem večina prebivalstva vsaj še v XII. stol. slovenska, zaradi česar so tuji pisatelji tudi radi označevali vse Slovence z imenom „Korotanci“. Celo znameniti ruski Nestorjev letopis iz XII. stol. našteva med slovenskimi narodi tudi „Horutance“, enako pruski zgodovinar Helmold, a tedanji zapadni pisatelji so Koroško večkrat označevali tudi kot del Slovenije („Sclavoniae“). Neki zemljepis iz XIII. stol. označuje Koroško izrečno kot „windisches lant“. Stare nemške listine nam same pričajo, da je bil slovenski jezik še v XIII. stol. močno v rabi celo v koroških plemiških krogih in tudi mnogo plemičev te dobe nosi še pristna slovenska imena. Ulrika Lichten-

steinskega je pozdravilo koroško viteštvo l. 1227. pri Podkloštru v slovenskem jeziku („Bug vas primi, kralva Venus“).

Precejšen mir, ki je zavladal v XIII. in XIV. stol., je jako pospeševal naraščanje prebivalstva, notranjo kolonizacijo, nastajanje novih vasi, znatno blagostanje kmečkega prebivalstva in vidno izboljševanje njegovega socialnega položaja. Že parkrat omenjeni koroški letopisec Unrest piše, da „nosijo kmetje lepšo obleko kakor gosposoda in pijejo boljše vino.“ Vse to so pa potem uničile zopet nove vojske in drugi pretresi v XV. in XVI. stol.

Gospodarske prilike so se bile medtem že tudi toliko spremenile, da velikim zemljiškim gospodom ni več kazalo obdelovati vseh njihovih zemljišč v lastni režiiji, temveč so velike dele svojih površin dajali v zakup in v našem kolonizem in svoji odvisni služinčadi, ki je živel dotlej v skoro suženjskem razmerju do gospodarjev. Tako se je iz prvih razvil najštevilnejši kmečki sloj, ki je imel plemiško zemljo deloma v doživljenjskem, deloma pa v dednem zakupu in je odrajtoval pravemu lastniku zemlje le določene letne dajatve v pridelnih (od XIII. stol. dalje deloma tudi v denarju) in mu moral opravljati nekaj tlake. Iz drugih, bivše služinčadi, se je pa razvil oni kmečki sloj, ki je sicer prav tako obdeloval kmetije v nekakem zakupu, vendar jim je lastnik lahko te kmetije vsak čas po svoji mili volji zopet odvzel in jih izročil drugim, zato so se ti zakupniki nazivali tudi „svobodini“ („Freileute“, njih kmetije pa „Freistifte“). Toda tudi socialni položaj slednjih se je počasi vedno bolj približeval položaju pravih zakupnikov, tako da so potem v novem veku vsaj v praksi razlike med prvimi in drugimi skoro izginile in so se oboji nekako zlili v skupni sloj podložnikov. Dajatve, ki so bile točno zapisane v urbarjih in kar je bilo v njih zapisano, so kmetje pozneje ob priliki kmečkih uporov nazivali „stara pravdo“ (to je stare pravice). Označena slika velja brez razlike za nemške in slovenske kmete.

Še iz starejše dobe se je ohranilo med temi množicami podložnikov še vedno precej popolnoma svobodnih kme-

tot, vendar se je njih število stalno krčilo, ker je mnogim iz raznih razlogov bolj kazalo izročati svoje kmetije velikim zemljiškim posestnikom, jih sprejemati potem od njih nazaj v zakup in tako prostovoljno stopati v sloj podložnikov. Nekako vmesno stopnjo med svobodnjaki in plemiči so tvorili že spredaj omenjeni kasazi, ki so si ohranili tudi pravico umeščanja koroških vojvod, vendar je prešla ta pravica vsaj že v XIII. stol. le na „vojvodskega kmeta“ iz Blažji vesi pri Celovcu kot nekakega predstavnik vseh kasazov in svobodnjakov. Kasazi so bili dolgo časa vsi Slovenci, toda ravno zaradi svoje bližine s plemiči so se sčasoma mnogi tudi pomemčili.

Kakor po vsej ostali zapadni Evropi, tako so prešle tudi pri nas v teku druge polovice srednjega veka vse politične pravice zgolj na plemstvo, višjo duhovščino in potem le deloma še na meščanstvo. Na stare politične pravice svobodnih slovenskih kmetov je samo še na Koroškem spominjal obred umeščanja koroških vojvod, ki se je v teku stoletij po zunanostih sicer nekoliko spreminjal, proti koncu XIII. stol. pa je dobil dokončno obliko, a v slovenskem jeziku se je vršil prav do konca. Njegov popis nam je znan iz raznih dob, a zadnji koroški deželni knez, ki je bil ustoličen po tem obredu, je bil Habsburčan vojvoda Ernest Železni dne, 18. marca l. 1414. „Vojvodski kmet“ je bil ob tej priliki koez Jurij Schatter, posestnik v Pokračah in Blažji vesi. — Ernestov naslednik, Friderik, je bil obenem tudi nemški kralj, zato je prosil Korošce, naj mu „zaradi kraljevskega dostojanstva“ spregledajo ustoličenje in se zadovolje le s potrditvijo vseh deželnih pravic. Korošci so mu res ustregli: dne 29. XII. 1443. se je vršilo samo še poklonstvo in s tem je bil tudi starodavnemu ustoličenju zadan smrtni udarec. V naslednjih stoletjih se je vršilo potem le še več poklonitev koroških stanov novemu deželnemu knezu pri vojvodskem prestolu; v XVII. stol. so sprejemali celo poklonstvo navadno le še namestniki deželnega kneza, a končno je bila tudi ta poklonitev prenešana v deželno hišo v Celovec, kjer se je vršila poslednjič l. 1728.

(Dalje prihodnjič)

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

CELOVEC

Pred dvema letoma so v Celovcu v Funderstrasse, to je poleg tiskarne Carinthia, odprli ameriško hišo „Amerika Haus“. Na razpolago je velika nemška in angleška knjižnica, ki obsega tako gospodarstvo kakor politiko in kulturo. Knjige dajo brezplačno naposodo. Število obiskovalcev te knjižnice je že naraslo na 6400. Poleg knjig ima „Amerika Haus“ tudi na razpolago filme in filmske aparate, katerih se poslužujejo šole in društva. Gospodarski filmi so vsi iz ameriškega gospodarskega življenja in tako predvsem kmetijski filmi kažejo gospodarske prilike v takem obsegu, da za naše prilike ni polno porabno. Bolj bi na ta način pospeševali gospodarski napredek, če bi filmali vzorna gospodarstva pri nas, da bi tako dokazali vsakemu gledalcu, da so tudi pri nas dane možnosti gospodarskemu napredku.

„Amerika Haus“ prireja tudi razna predavanja iz ameriškega gospodarskega in kulturnega življenja.

LIBUČE

Pred kratkim je doletela v Šmarjeti g. Ferdinanda Broman, pd. Ciglarja, huda nesreča. S konjsko vprego je hotel iti k svojemu sinu v Šmarjeto. Na poti mu je pripeljal nasproti traktor, konj se je splašil in z vprego vred padel v cestni jarek. Ciglar je padel z voza in pri tem dobil hude poškodbe. Sedaj se zdravi v bolnici. Želimo mu skorajšnje okrevanje.

DVOR PRI ŠMIHELU

V tednu pred božičem je peljal Trapov Pepi drva iz Šmihela v Dvor. Pri Tratknu je hotel sestiti na voz, ki je bil naložen z drvmi. Spodrsnilo mu je, padel je čez voz in si pri tem zlomil nogo nad kolonom. Takoj je prišel zdravnik in je odredil prevoz v bolnico. Tam so ga zdravili tri tedne, na 14. prosinca 1955 so ga operirali. Dobil je narkozo in se po narkozi ni več zbudil. Kaj je bil pravi vzrok smrti, zdravniki še do danes niso povedali. Nam se čudno zdi, da je moral tako mlad fant, ki je bil zdrav in močan, zaradi te operacije umreti.

Šele v sredo smo ga mogli položiti k zadnjemu počitku, ker ga je bolnica izročila materi šele v torek 18. januarja.

Pogreb Trapovega Pepija, tega mladega, pridnega fanta je bil veličasten. Farna cerkev se je napolnila kot že dolgo ne pri kakem pogrebu. Štiri gospodje so spremljali žalni sprevod, preč. g. župnik August Čebul, stric rajnega, ter domači g. kaplan Nemeč od hiše, preč. g. župnik Poš iz Globasnice in domači gospod župnik od križa. Pevski zbor pod vodstvom Mihe Sadjaka je pel pri žalnem sprevodu, v cerkvi in na grobu zadnje poslovilne pesmi rajnemu v pozdrav. Veličastno je donela pesem „Jaz sem vstajenje in življenje“ po cerkvi. In vsi smo imeli občutek, da ima ta, katerega hrani mrtvaška krsta, že večno življenje v Gospodul Gospod župnik Čebul se je poslovil od rajnega nečaka, ki se je preselil iz majhne hišice v Dvoru v nebeške dvore večnega Očeta ter k svojemu očetu Jožefu Trapu, ki ga iz vojske ni bilo več nazaj. G. župnik Picej je postavil mladega fanta kot vzor in ideal katoliške mladine. Saj ravno najboljše kliče Bog iz naše srede kot spravno žrtev za hudobije tega sveta: Kaiser Foltej, Janez Mlinar, Aplenova Milka itd. Beli venci so pokrili črno gomilo, kakor se je narava oblekla v belo oblačilo za ta pogreb kot znak veselja in nedolžnosti, v kateri je šlo mlado življenje v večno življenje. Materi vdovi ter vsem Trapovim izrekamo iskreno sočutje ob izgubi prve pomoči, katero bi mati lahko imela, odkar jo je zapustil mož s štirimi otroki, Rajni Pepi naj počiva v miru in naj prosí v nebesih za našo mladino!

Veliko večjo srečo pa je imel Vižarjev oče, kateremu so v Celovcu odrezali levo nogo; ko so se pripravljali, da bi mu še desno, jim je ušel domov; po osmih dneh pa je začela trkati smrt na vrata in je z eno samo nogo potegnil v Wolfsberg, kjer so mu zdravniki hitro brez narkoze odrezali še to in ga tako rešili gotove smrti.

BISTRICA — RUTE

Dne 14. januarja smo spremljali v obilnem številu k zadnjemu počitku rajno mater Nežo Cimpasser. Ravno na pogrebni dan je doživela 88 rojstni dan. Visoko starost je dosegla, saj je bila ena najstarejših

Pri nas na Koroškem

žena v fari. Rajna mati je veliko trpela, imela je šest otrok in brez vsakega premoženja je z rajnim očetom s trdim delom spravila to družino naprej. Koliko je trpela, ko je morala nositi težke butare železa v Peci v rudokopu. Bila je tudi verna, veliko je molila na stara leta, hodila k svetim zakramentom, z veliko težavo naredila dolgo pot iz Šmelca v Šmihel, da je mogla iz rok domačega župnika sprejeti sveto obhajilo. Tako je častila domačega gospoda, da je bilo res ganljivo. Ni se ji zdelo več vse prav opravljeno, če gospoda ni bilo doma. Največji prazniki v njeni starosti in boleznih so bili tisti, ko jo je prišel gospod na dom obhajati, kar ni bilo tako redko. Tako se je z Jezusom ločila od tega sveta. Pevci so ji zapeli zadnje pesmi v slovo: „Mati se po-

kličemo: še na mnoga, mnoga leta! 15 let ste si še pripisali sami za ta zakon, mi Vam želimo pa še petnajst zraven, tako da boste stari ravno 100 let — ali pa še več, kakor očaki v stari zavezi!

STRPNA VAS

Pri naš sta se v nedeljo, dne 23. januarja poročila Miha Valant, miner pri tvrdki za regulacijo hudournikov (Wildbachverbauung), pd. Gojerjev v Strpni vasi, in Helena Mörth iz Strpne vasi. Za priči sta bila Martin Bricman, zidar v Strpni vasi, in Florijan Mörth iz Dvora, uslužben v pivovarni Sorgendorf. Poroka je bila čisto tiha, a kljub temu so izvedeli pevci in so zapeli ženinu in nevesti pozdrav ob vstopu v zakonski stan. Poročal je domači gospod župnik, „hoj-

GREBINJ

Za resnega vernega človeka je malo veselj po širnem svetu in ožji domovini. Vse preveč je zlobe, hudobij in nesreč. Ljudje smo pač takšni, da bi najrajši imeli kar vse najlepše in vse popolno. Toda nič popolnega ni na tem svetu. Posebno pa Slovenci nimamo z rožami nastlane poti. V drugih farah bo verjetno še bolje, ampak pri nas, ko smo pravo na narodni meji, je v tem oziru zelo slabo. Drugod so še vsaj šole kolikor toliko, imate kulturne prireditve, ki osvežujejo narodnega in verskega duha. Kaj pa mi?

Naše v skrbeh in težavah zakopano ljudstvo se še za narodnost in politiko nikoli ni dosti brigalo, ampak se je zanašalo mirno na svoje duhovnike. In ravno to slabost nasprotniki naše narodnosti izrabljajo v svoj prid. Slabosti izrabljati, to pa ni nobeno junaštvo. A kljub vsem težavam in nasprotstvom se ne smemo vdajati trpkemu pesimizmu, marveč si moramo vedno ohraniti veder optimizem, vsak pač po možnosti. Kdor bi se hotel držati načela: „Vse ali pa ničesar“, ta bi prav kmalu opešal, vsaj pri nas. Kdor hoče kaj doseči in zadovoljen biti, se mora znati tudi z malim zadovoljiti.

Starejši se pa veselimo, da je vsaj en dan v letu naš, in to je dan čiščenja, katerega praznujemo dne 23. januarja. Letos je bila to ravno nedelja. Sv. mašo s slovensko pridigo in slovenskim petjem je opravil gospod dr. Šegula, katehet glavne mestne šole v Wolfsbergu. To se je ljudem zdelo dobro in bi hoteli kar vedno tako imeti. Saj to bi nam morali dati, kar nam gre. Če pa že v cerkvi ni vse slovensko, potem je razumljivo, da gre sčasoma vse v zgubo. Za starejšo ljudje je to še posebno hudo, ker smo pač vajeni v cerkvi slovenske besede. Tudi pri procesijah in shodih smo molili in govorili slovensko, ker nam pač bolje gre kot pa nemščina.

Nadaljne nagrade za naše križankarje:

11. Zaboj specialnega SCHLEPPE-piva (24 steklenic) — darilo pivovarne Schleppe.
12. Zaboj specialnega SCHLEPPE-piva (24 steklenic) — darilo pivovarne Schleppe.
13. Blago za pregrinjala (ostanek nekaj metr.) — darilo tvrdke LODRON v Beljaku.
14. Gumijasta steklenica - termoforka — darilo trgovine z ortopedičnimi potrebščinami FIAL, Celovec, Stari trg.
15. Praktični stolček — darilo Doma pohištva STADLER — Celovec.
16. Moška samoveznica (kravata) — darilo trgovine WALCHER, Celovec.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

Nedelja 6. 2.: 7.20 Duhovni nagovor — 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — Ponedeljek, 7. 2.: 13.55—14.25 Poročila in objave. — Za našo vas — 18.45—19.00 Voščilo po radiu (Zvočna slika). — Torek, 8. 2.: 13.55—14.25 Poročila in objave. — Zdravniški vedež. — Poje in igra Miro Kemjak. — Sreda, 9. 2.: 13.55—14.25 Poročila in objave. — ... sedaj pa igra Gorenjski kvartet. — 18.45—19.00 Za ženo in družino. — Četrtek, 10. 2.: 13.55—14.25 Poročila in objave. Razvojne črte slovenske proze. — Petek, 11. 2.: 13.55—14.24 Poročila in objave. — Od pravljičice do pravljice. — 18.45—19.00 Slovenske pesmi. — Sobota 12. 2.: 09.00—10.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Celovčani in Slovenci iz bližnje in daljne okolice!

Kam v nedeljo, 13. februarja?

NA VESELO IN DRUŽABNO PUSTNO PRIREDITEV,

katero priredi Slovensko kulturno društvo v Celovcu v Kolpingovi dvorani v nedeljo, dne 13. februarja 1955. Začetek popoldne ob 15. uri. Na sporedu je veseloigra „PRICARANI ŽENIN“ z znanimi priljubljenimi igralci domače dramske družine. Po igri je PLES, poskočne melodije igrajo znani celovski muzikanti, vmes VELIK SREČOLOV s številnimi lepimi dobitki in še razna druga prijetna presenečenja. Našli se bodo rojaki iz Celovca, okolice in dežele ter v veselem razpoloženju in prijetni domači zabavi preživeli res pestro družabno popoldne in večer.

Za pijačo in jedačo je preskrbljeno. Vstopnina je zelo nizka in vstopnice v predprodaji dobite v pisarni „Našega tednika-Kronike.“

slavlja“ in „Oj tužna pot, oj zadnja pot.“

Rajna mati naj počiva v miru! — Cimpasserjevimi pa naše iskreno sožalje.

BISTRICA PRI ŠMIHELU

V nedeljo, dne 16. januarja 1955, se je poročil Kapunov oče z Marijo Matvos, rojeno Kramolc. Vajeni smo ženinov iz vseh stanov in starosti. Vendar je bil ta ženin svojevrsten. Štirikrat so ga oklical: prvič se mu v življenju ni posrečilo stopiti s svojo prvo nevesto v zakon, kajti še pred poroko mu je nevesta pobegnila. Trikrat se je poročil in v nedeljo, dne 16. januarja, je stal že tretjič v isti obleki kot ženin pred oltarjem. Lahko si mislite, da potemtakem Kapunov oče že ni več mlad, saj ima že sedem križev na hrbtu. Zdelo pa se nam je, da se je kot ženin pomladil kar za deset let. Na veselje „hojseti“ pri Likebu je bil popoldne on najbolj živahen in se je sukali kakor ženin s 40 leti. Čisto sam je bil, odkar mu je umrla žena, in je razumljivo, da se je naveličal samskega oziroma vdovskega stanu, ker je moral pač opravljati vsa domača dela sam, poleg tega pa še garati na polju. Spom-

set“ so pa obhajali pri Likebu v Šmihelu. Miha je pa starešini dobro delo kar vrnil, kajti v nedeljo je bil pa on za krstnega bota pri otroku Martina Bricmana.

Otroku so dali ime Valentin. Letos je bilo v fari že šest krstov. Če bodo celo leto tako pridno nosili otroke h krstu, potem bi imeli ob koncu leta res lep prirastek novih faranov, kajti šestkrat dvanajst je 72! Prosil bi dopisnika, da bi nam poročal kar sproti o naraščanju v fari.

RINKOLE

Dalj časa se že nismo oglašili in tako se je nabralo že kar precej novic. Hribernikovo hišo je obiskala bolezen in sicer je zbolela mati. Poklicati so morali gospoda župnika, da je opravil zadnja opravila pri bolniku. Tudi dve mlajši hčerki sta bili bolni. Pa ne samo bolezen, tudi nesreča je obiskala Hribernikove. Kar vsi vaščani vedo, so imeli pri Hriberniku najlepšega konja v vasi. Nenadoma je zbolel in so ga morali zaklati. Če zimo, ko je konj dalj časa v hlevu, kaj hitro lahko zboli. Ko pridejo spet na zrak, se po navadi preženejo in dobijo vročino in notranja vnetja. K sre-

OTVORITEV NOVE PROSVETNE DVORANE V ŠT. PRIMOŽU V PODJUNI

Slovensko kulturno društvo v št. Vidu v Podjuni otvarja v nedeljo, dne 13. februarja 1955, ob pol 3. uri popoldne, novo prosvetno dvorano pri Voglu v št. Primožu.

Na sporedu je igra „PLAVZ“ (prirejajo domači igralci) in nastop domačega pevskega zbora.

Vabimo vse prijatelje dobre igre in lepega petja k temu kulturno-zgodovinskemu dogodku!

O d b o r

nil se je besed sv. pisma: Človeku ni dobro samemu biti. Zato je šel v pliberško faro, kjer je bil tudi sam svoj čas doma, po svojo izvoljenko Marijo Matvos roj. Kramolc, ki naj bi z njim vred nosila breme zakonskega stanu in zakonski jarem. Oba pa sta prepričana, da bo tudi njun zakonski jarem lahak in breme tega stanu sladko, kajti oba ga bosta skupno nosila. Drug drugemu bosta pomagala nositi križ starosti.

Kapunovemu očetu želimo mnogo božjega blagoslova v zakonskem stanu ter mu

či so imeli Hribernikovi konja zavarovanega in so tako dobili odškodnino.

Tudi ob gladkih cestah in potih se prav rade pripetijo nesreče. Žrtev ledenih potov je bila pred kratkim tudi Kosova mati. Padla je tako nesrečno, da so jo morali prepeljati z rešilnim avtom v celovško bolnico. Justa Pörtsch na Rutah pa je dobila majhnega sinčka, ki pa je tako hudo zbolel, da se je dr. Fritzerju komaj posrečilo ga rešiti.

Oglejmo si še na kratko našega napred-

Uničujmo plevel

To beremo v strokovnih knjigah in časopisih, tako učijo na kmetijskih šolah. Nekaterim se zdi ta „klic“ nepotreben; vmes so pa zopet mnogi podobni našemu rajnemu sosedu, ki je strokovne članke vedno bral in polglasno v brke zagodrnjal: „Naj pišejo, kar hočejo, jaz bom pa delal, kakor bo meni prav!“ Pri vsej strokovni izobrazbi in večletni praksi kmetijski človek le ne more mimo dejstva, da on ne odloča, koliko bo pridelal. Tudi meni pri delu večkrat pridejo na misel besede pesmi, ki pravi: „Mi smo delali, sejali, rasti pa ne bomo dali. Ti (Bog) edini moreš dati delu blagoslov bogati!“

Poleg tega nam pridelek odmerjajo škodljivci, rastlinske bolezni in plevel. V potu svojega obraza spravljamo v kašče in shrambe to, kar tem škodljivcem ostane. Poleg do sedaj opisanih rastlinskih zajedalcev in bolezni pa naredi plevel do desetkrat toliko škode.

PLEVEL ŠKODUJE

pridelku s tem, da ovira rastline v razvoju, jim jemlje za rast potrebno hrano, vlago, svetlobo in toploto. Obenem pa močno ovira in obtežuje obdelovanje (plevel se nabaše na plug, brano, sejalni stroj, okopalnik, osipalnik itd.); ovira spravljanje pridelka, daje zavetje številnim rastlinskim škodljivcem in boleznim. Kulturna rastlina slabo raste ter da majhen in malo vreden pridelek.

Zemljo plevel močno izčrpa, oslabi. Gnojenje s hlevskim gnojem in umetnimi gnojili še vedno ne zadostuje za potrebe dobrega pridelka in za velike potrebe bogato razraslega plevela. Rastline na njivi, kjer je veliko osata, so bledezelene in zaostale v rasti. Kurja črevca, njivska repica, lapuh, rogoviček, laboda, dresno, preslica, a v žitu še ljuljka, grahovr, plavica, kokolj, mak, njivski slak, ki se ovija in preleta žita, ki kaj rada poležejo in jih plevel preraste. Po zadnji vojni, ko smo prišli nazaj na našo kmetijo, je bilo toliko plevela po njivah, da se setev iz njega ni videla. Na večjih posestvih, kjer ni bilo dovolj delavnih moči, je moral gospodar njivo preorati in zasejati drugo kulturo, ker bi obdelovanje ne uspelo in bi bilo predrago.

PLEVEL SE IZREDNO HITRO RAZMNOŽUJE

s semenom, koreninami (pernica, slak), čebulicami itd.

Enoletni plevel se razmnožuje s semenom. Večletni s semenom in koreninskimi poganjki ali čebulicami. — Četudi je plevel precej trdoživ in ima razmeroma majhne življenjske zahteve, ne uspeva dobro v vsaki zemlji. To vsak kmet dobro ve, saj vidi, da raste druge vrste plevel v lahki in peščeni kakor v težki glinasti zemlji in ilovici; zopet druge vrste pa tem, kjer primanjkuje

potrebne vlage in zopet druge na močvirnatem travniku ali njivi.

KAKO UNIČUJEMO PLEVEL?

V prvi vrsti poskrbimo, da bomo sejali čista žita, detelje in travne zmesi. Na gnoj in smetišča — kompostne kupe — ne smemo metati plevela z zrelim semenom. Živine ne smemo krmiti s plevelom, ki ima zrelo seme. Vemo namreč, da pride seme skozi prebavila popolnoma ohranjeno in dobro kaljivo v gnoj.

Veliko plevela se ohrani in dozori na širokih mejah med njivami. Mejé je treba večkrat pokositi, da plevel ne dozori. Redno menjavanje kultur na isti njivi plevel zelo ovira v razvoju. Pri tem menjavanju — kolobarjenju — ko po okopavinah in žitu pride detelja, katero večkrat na leto pokosimo, z večkratno košnjo najbolj gotovo uničimo številne plevela. Če poskrbimo, da je detelja primerno gosta in dobro oskrbljena, da hitro raste, se v njej zaduši veliko plevela.

Druga skrb je uničevanje plevela s plet-

Pri higijenskem institutu na Dunaju so uredili poseben oddelek za preiskavanje seruma. S tem so olajšali kontrolo serumov, ki jih izdelujejo in uporabljajo v Avstriji. Slika nam kaže socialnega ministra pri pregledu prostorov, kjer so poskusne živali. (AND)

vijo in obdelovanjem. Zato njivo takoj po žetvi plitvo preorjemo. Seme pride v zemljo, kjer vzkali in se s kultiviranjem ali brananjem v suhem vremenu popolnoma posuši. Ako pa do pozne jeseni preostalo plevelno seme vzkali, njivo pred zimo globoko preorjemo — sprahamo — in tako do kraja uničimo ves plevel. Z brananjem uničujemo plevel v krompirju in žitu. Krompir, ki ga prebravamo, istočasno tudi plitvo okopamo že z brano samo. Vse to pomaga, da krompir lepo in enakomerno priraste iz zemlje. — Tudi prebrana žita so s tem okopana, plevel uničen in zemlja odprta.

Kokolj, grahor, repico, labodo itd. pa moramo prej populiti, predno je žito v klasju. Osat se da v vlažni zemlji globoko izpuliti, če ga nizko pri zemlji primemo. Sicer ga moramo vsaj globoko izpodrezati.

Poleg tega lahko kupimo prav dobra sredstva (prašilo ali pa škropivo), ki prav zanesljivo uničijo plevel in kulturnim rastlinam ne škodujejo. Tudi niso strupena človeku in živalim. Največ uspeha je tedaj, ko je žito komaj 15 cm visoko in ima plevel 4 do 6 listov. Plevel, ki se ne uniči popolnoma, pa vsaj tako zaostane v rasti, da ga medtem žito preraste in zaduši.

POSODE ZA ŽITO IZ PLATNA ZA JADRA

Pomanjkanje shramb za žito na farmah v Združenih državah v Ameriki je dalo povod neki tovarni, da je začela proizvajati hranila za žito iz lahkega prepariranega platna za jadra. Ta se na polju lahko postavi in napolni s pomočjo mlatilnice. V enem je prostora za 350 hektolitrov. Za zadrževanje vlage je platno prevlečeno s tanko plastjo gumija. Kadar te posode ne rabijo, jo lahko zložijo in shranijo pod streho. (AND)

Našim gospodinjam

Starejši in mlajši otroci

Svoji birmanki sem poslala za god poleg slaščic tudi lepo, precej veliko punčko. Takole mi piše potem v pisemcu: „... Botrica, kako sem vesela Vaših darov, še prav posebno pa punčke. Samo Vi me nimate za tako veliko, da bi se ne smela več igrati. Očka in mamica sta mi kupila knjige in druge nepotrebne reči...“

Spoznala sem, da dobra znanca ne ravnata s punčko prav. Takole nekako sem jima pisala: „... Kako, da ravnata z majhnim otrokom kot z odraslim? Verjetno zato, ker ima Mojci dva mlajša brata? Ali ne vesta, da je za otroke hudo odrasti, kot je nam neljubo, da se postarajo. Postati velik pomeni za otroke zapustiti sladko in svobodno igranje in se vkleniti v kup neprijetnih dolžnosti. Ta žalostna zavest odraslosti je najbolj živa pri tistih otrocih, ki imajo mlajše bratce in sestrice in so neprimerno večji od teh malih „srčkov“. Ravnanja z Mojci tako, da se bo čutila otro-

na deželi, sem prinesla njenemu devetletnemu sinu Hanzeju žogo. Starši so se malo protivili, češ da je njihov Hanzej že prevelik za take reči. Ko sem mu jo ponudila, so se otroku hipno zasvetile oči, a takoj nato je povsili pogled in se ni upal vzeti žoge.

„Saj se ne igram več“, je odgovoril, pogledal mamo in nato dodal: „Dam jo mojim mlajšim bratcem“.

Zasmilil se mi je. Hanzej si je zaradi stalnih opominov staršev: „Saj si že velik, moraš dati lep zgled! Odjenjaj ti, ki si starejši“, ustvaril tako sodbo o svoji velikosti, da se mu je zdelo, da mora celo hoditi, obnašati se in govoriti z isto preudarnostjo kakor odrasli.

Bog ve, koliko otrok trpi zaradi tega, ker so najstarejši in gojijo pritajeno sovraštvo v svojem srcu do svojih mlajših bratcev in sestric, katerim se ne štejejo leta in so tudi v desetem ali petnajstem letu še „ljubčki“, samo zato, ker so se slučajno rodili zadnji.

Bratska in sestrška ljubezen je silno nežna, a vendar imamo mnogokrat priliko opaziti, da se bratje in sestre med seboj tudi sovražijo ali pa da vlada med njimi skrajna brezbriznost. Starši bi morali že iz malega gojiti v njih to medsebojno ljubezen, s katero jim dajo dragoceno tolažbo za mnogokrat neveselo življenjsko pot; tolažbo, ki jo bodo rabili zlasti takrat, ko njih več ne bo. Že v prvih letih bi morali starši odstraniti vsak vzrok mržnje in ljubosumnosti med brati in sestrami s tem, da ne zanemarjajo starejših zaradi mlajših, sicer postanejo zadnji prvimi v nesrečo, namesto v veselje.

Še en primer iz življenja, ki naj podkrepi moja izvajanja. Dve družini sva stanovali v isti hiši. Ko sedim nekega dne v vrtni utici, vidim kako vodi sosedov devetletni Peter svojega štiriletnega bratca Pavelčka za roko po travniku. Čez kratek čas priteče Pavelček ves objokan in opraskan po obrazu. Za njim stopa ves potrpet Peter. Mati vzame jokajočega otroka v naročje, oče pa se zadere nad Petrom: „Zakaj nisi bolj pazil nanj? Saj smo ti ga vendar izročili v varstvo.“

Petra je zadelo očetovo karanje. Gotovo ni bil najmanj kriv padca svojega bratca, a pogosta in huda očetova karanja so ga uverila, da je on kriv vsega tega. (Nekatere otroke je lahko prepričati o krivdi, tudi kadar niso nič zagrešili.) Ubogi Peter je prosil z solznimi očmi odpuščenja.

Peter je sicer preveč blaga in strpna duša, da bi zasovražil svoje bratce, a kdo ve, če se ne bo čez čas porodila v njegovem srcu tiha mržnja in sovraštvo do ljudi svoje krvi, katerih žrtev je.

KUHINJA

Knajpov krompir. Skuhaj olupljen in na koščke zrezan krompir v slani vodi in odcejene ga stlači. Namesto odcejene vode mu prilij vrelega sladkega mleka toliko, da je gosto tekoč. Lahko zamešaš tudi smetane.

Paradižnikov krompir. Zreži krompir na precej velike krljle in ga osoli. Stresi ga na olje in nekaj časa praži, nato prideni pretlačenega paradižnika, nekoliko paprike ter pari pokrito tako dolgo, da se posuši mokrota in pokaže olje. Dodaj nekaj zrn strtega česna in po potrebi soli.

Hrenov krompir. 6 do 8 olupljenih krompirjev odcedi in stlači. Vročemu prilij 1/8 litra kisa, ki si ga razmešala z dvema žlicama nastrganega hrena, in nekaj žlic olja. Dobro premešane nakopiči v plitvo skledo in z žlico lepo oblikuj.

Krompirjevi brizganci. V krompirjev pire zamešaj malo popra, muškata oreščka in 2 razmešana surova rumenjaka. Če treba, prideni še soli. Napravi z brizgalnico na rahlo pomazani pločevini polžaste kupčke, rahlo jih pomazi z raztepenim rumenjekom, rumenkasto zapeci in takoj serviraj.

Ocvrt krompir. Olupljen krompir zreži na rezance kakor debelo naribano kisel-

repo. Operi, nasoli ga in razsoljenega na cedilniku odcedi. S prtičem osušenega povlajaj v moki, jajcu in, če hočeš, tudi v drobtinah ter v vroči masi ocvri. Rumenega poberi s penovko in na cedilniku odcedi. Pripravi ga tik pred serviranjem, sicer nima dobrega okusa.

Pečen krompir s parmezanom. Olupljen, poljubno zrezan, splaknjen, osoljen in osušen krompir stresi na pločevino, polij z vrelo mastjo, potresi z nastrganim parmezanom ter speci v vroči pečici.

Pološčen krompir. — Razreži krompir na enake poljubne velikosti, ali napravi male krompirčke ter jih v slani vodi na pol skuhaj. Na cedilniku odcejene stresi v mast, v kateri si rumeno spenila 1-2 žlici sladkorja. Potresaj krompir, da se enakomerno obarva in počasi pokrito peci, dokler ni zmehčan.

FOTOGRAFIJA V ENI MINUTI

V New Yorku so napravili nov aparat, ki napravi fotografske kopije brez temnice v manj kot eni minuti. To bo zelo pripravnost za preskrbo dokumentov. (ADN)

M. SEHER

Celovec, Bahnhofstraße (Verkaufshallen)

Ta trgovina obstoji že čez 25 let in uživa po vsej ožji in širši celovški okolici zaradi točne in solidne postrežbe ter zmernih cen velik sloves.

Tu dobi vsaka, tudi najbolj zahtevna gospodinja, kar ji počeli srce: vsakovrstno porcelanasto (od najfinejše do navadno) in lončeno posodo, jedilne pribore v raznih kvalitetah, stekleno posodo vseh vrst — iz navadnega in svinčenega stekla (gladko, brušeno v raznih vzorcih) za kuhinjo in za olepšanje sobne opreme. — Ne manjka tudi vsakovrstnih keramičnih izdelkov (različne vaze, sklede, pepelniki itd.). — V trgovini dobimo tudi raznovrstno kuhinjsko posodo in nezgorljivega stekla, dalje razne aparate za kuhanje kave. — Končno naj omenimo tudi vsakovrstne uporabne predmete oziroma izdelke iz lesa, kateri tudi ne smejo manjkati v nobenem gospodinjstvu.

Gospodinje pridite in kupite vse potrebne kuhinjske in hišne predmete zelo dobre kvalitete v trgovini SEHER, kjer vam bo njen lastnik in ostalo osebje prijazno postreglo tudi v slovenskem jeziku. Posebno sedaj imate ugodno priliko, ker je inventurna prodaja, pri kateri dobite ceneje, tako da si prihranite veliko denarja.

Zdaj kupite poceni! Inventurna prodaja pri M. SEHER

Strokovna trgovina za hišne in kuhinjske potrebščine
Celovec Klagenfurt, Bahnhofstraße (Verkaufshallen)
Kuhinjsko posoda - Steklo - Porcelan - Jedilni pribor

Čas je denar

Ta pregovor je angleški. Poznan je dobro vsemu svetu. Pa je čas celo več kot denar. Čas je tkanina, iz katere krojimo življenje. Kdor torej hoče v življenju napredovati, mora prav ceniti čas.

Dandanes postaja čas vedno važnejši. V trgovinah na Vzhodu sicer trgovci veliko govore, da premotijo kupce. Pri naprednih narodih pa ne govorijo veliko ne trgovci ne kupci ne šefi in ne delavci. V najbolj urejenih ameriških trgovinah visé na steni sledeči in podobni napisi: Ko ste svoje delo opravili, izvolite oditi. Smo že obveščeni, kakšno bo vreme! Prebrali smo že vse novice!

Kadar si izposojujem v knjižnici knjige, preiščujem nekatere pisatelje, ki so napisali toliko knjig. Le kje so dobili poleg svojega dela, poleg svoje službe še toliko časa za pisanje. Ti so res morali izrabiti vsako minuto v svojem življenju.

Čas prinese vse, a čas tudi odnese vse! Čas gradi, a čas tudi ruši!

Velika modrost je v tem, da čas dobro izrabimo. Zlasti ti, mladina, moreš dobro izrabiti svoja mlada leta za delo in učenje. Mladost je vendar doba zbiranja kapitala in znanja. V poznejših letih boš morala črpati iz tega duhovnega blaga.

Že sam ustroj človeškega organizma nas opozarja na to. Človek se z lahkoto uči le do svojega 25. leta. Potem pa ima človek slabši spomin, a večjo zmožnost lastnega ustvarjanja. Kar človek glede znanja v mladosti zamudi, težko nadomesti v poznejših letih.

Mladina, izrabi svoj čas! Privoščiti si seveda tudi dovolj počitka in zabave! Ne mešaj delo in zabavo! Tvoje geslo bodi: Kadar delaš, delaj tako, da izrabiš vse svoje sile, med počitkom pa se nasmej prav iz srca in uživaj čisto radost življenja — tedaj ne misli na delo! Glej samo, da ne boš nikoli z nepotrebnim sanjarjenjem izgubljala dragocenega časa.

Mlade kuharice vabijo

Glej, mala Ljudmila v tečaju je bila se peči učila — in zdaj zamesila je v skledici kvas — zares, ne za špas! Za našo razstavo, bo pekla za stavo!

Dekleta tečaja medgorskega kraja že pečejo tudi reči vse od kraja:

domače slaščice, maslene potice, vseh vrst gibanice in lecte z medice, rolade in torte in štruklje vse sorte,

medene obročke za dečle, otročke, za fante srcéta, prav toplo ogreta ...

Denar zdaj zberite in k nam prihitite; kar boste želeli za d'nar vse dobit!

Na odru igrate velike in male vam bomo lepo, da lušno res bo!

Prijatelji, pridite k nam vsi na posej! Pristrčno vas vabi zbor vaških deklet!

PROSVETNI VEČER V CELOVCU

Naši narodni običaji in življenje v slikah

Slovensko kulturno društvo v Celovcu je pripravilo v petek, dne 21. januarja zvečer v prostorih „Našega tednika“ prosvetni večer. Na sporedu je bilo predavanje o narodnih običajih, z lepimi skioptičnimi slikami, katere nam je pokazal č. g. Zaletel, ki jih je tudi sam slikal. Saj se nam je že večkrat predstavil in ga poznamo kot mojstra fotografije. V pestrih in pisanih barvah smo gledali posnetke iz našega življenja. Božične običaje pa so spremljale božične pesmi. Vse cerkveno leto smo gledali v slikah, ki so nas vodile od enega letnega časa v drugega ter nam prikazovale čudovito lepoto narave ter resnost dela na polju. Pozornost so vzbudile slike iz živalskega sveta, ki so bile zelo dobre in zahtevajo veliko potrpežljivosti fotografa.

Slike, katere so nam v vsej svoji lepoti odkrile narodne običaje Zilje, Roža in Podjune, smo videli, koliko narodnega bogastva je skritega v našem ljudstvu in naših treh dolinah, tako da smo naravnost občudovali

šege in navade naših krajev, katerih morda do sedaj še nismo vseh poznali.

Prosvetnega večera se je udeležilo več celovških rojakov, tako da je bila soba KKZ čisto polna. Zelo veseli smo bili obiska celovških slovenskih bogoslovcev, ki so se skioptičnega predavanja polnoštevilno udeležili, in upamo, da se bodo tudi bodočim povabilom radi odzvali. Prepričani smo, da je dobil vsak obiskovalec najlepše vtise, ko je videl vsaj v slikah vse tiste čudovito lepe koroške kraje, katerih nima prilike videti vsak dan. Začetkom posta pa se bomo spet zbrali k prosvetnemu večeru, da nadaljujemo v slikah pot po naši domovini. Že sedaj vse pristrčno vabimo!

VABILO

Igralska skupina v Dobri vesi priredi v nedeljo, dne 6. II. 1955 v Narodnem domu ob pol 3. uri popoldne igro

DOMAČIJA

Vabijo igralci

V ABIMO

na razstavo in prireditve ob priliki zaključka gospodinjskega tečaja

V MEDGORJAH, DNE 6. FEBRUARJA

Razstava in oderski nastopi bodo v gostilni pri MAUTNERJU.

Razstava bo odprta od 10. ure dopoldne do 5. ure zvečer.

Začetek prireditve bo točno ob 2. uri popoldne s sledečim sporedom:

Petje dekliškega in mladinskega zbora,

simbolično rajanje,

igrji: „Pustni krapi“ in „Upravičeno maščevanje“,

govor in deklamacije.

Z VESELJEM VAS PRIČAKUJEJO TEČAJNICE IN VODSTVO.

Na pustno nedeljo vsi v Št. Rupert!

Gojenke kmetijsko-gospodinjske šole pri šolskih sestrah v Št. Rupertu pri Velikovci pripravljamo za nedeljo, 20. februarja t. l., pustno prireditve.

Na sporedu bo:

„ZVEZDA REPATICA“

veseloigra s petjem in rajanjem v 4 dejanjih.

Poleg tega bomo zapele še nekaj okroglih. — Vsaj za pustno nedeljo poskrbite, da boste židane volje in se nasmejali v družbi, po kateri ne boli glava, ampak je veselo in zadovoljno srce. Pridite k nam! Ne boste razočarani! To Vam obljubljam in vas vse od blizu in daleč pristrčno vabimo

Gojenke.

Kako je nastala petje

Ljudje nosimo v svojih srcih majhno svetlo sonce, ki nas ogreva in razveseljuje in je naše nad vse dragoceno premoženje. To sonce odpira naše oko za lepoto, uho za resnico in srce za ljubezen in dobroto.

Pred davnim, davnim časom niso imeli ljudje o tem majhnem soncu — o petju — še nikake slutnje. Živeli so kakor v težkem, morečem snu. Brez veselja, pusto in dolgočasno so se jim vrstili dnevi in noči, kajti njih srca in ušesa so bila še mrtva.

Tedaj se je v tihi poletni noči prebudil iz sna majhen slavček. Odprl je črne, iskreče se oči, razprostrl lahna krila in poletel na veje cvetočega rožnega grma. Zemlja je spala v globokem snu. Samo iz čas pisanih cvetk se je dvigal opojen vonj, gori na nebu pa je plaval srebrn lunin kraječ. Mali slavček je okrenil glavo na desno in levo, navzgor in navzdol: „Kako krasna noč je nocoj!“ si je mislil. „Kako lepa je poletna naša zemlja. Zakaj ne more vedno taka ostati?“

In ko je to razmišljal, se je v njegovem srcu prebudilo nekaj skrivnostnega, še nikdar doživetega. Malemu slavčku je postalo tesno in najraje bi zahtel. Tedaj so začeli iz njegovega grla vreti lahni, boječi glasovi, ki so počasi prehajali v jasno zvoneče zvoke in končno zadoneli kot srebrni zvonovi v poletno noč... Slavček je pel. Na zemlji se je oglašila privikrat pesem. Pesem je plavala skozi sanjajoči gozd. Ptice so smuknile iz svojih mehkih gnezdec pohitele za pesmijo in posedle po rožnem grmu, kjer je prepeval slavček.

Doli pod gozdom pa je spal mlad pastir. Pri prvem sladkem zvoku slavčeve pesmi se je prebudil in previdno šel za ljubkim glasom. Pod rožnim

grmom se je skrtil in napeto prisluškoval slavčevemu vriskanju in vzdihovanju. Njegovo človeško uho sicer ni razumelo slavčevih besedi, toda njegovo srce je pilo sladke melodije kot pije žejna cvetka nočno roso. In naenkrat je začutil v svojih prsih lahno bolečino.

„Kaj bi to bilo?“ se je čutil. Rad bi zavriskal in obenem zajokal. „Vesel sem in žalosten hkrati! Kaj bi to moglo biti?“

Tedaj je slavček utihnil in strmeč pogledal na številne poslušalce, ki bi vsi radi zvedeli za skrivnost njegove umetnosti. A slavček je le skromno odgovorjal: „Jaz sam ne vem, od kod je to prišlo. Vendar, če želite, vas prav rad naučim prepevati!“ In na stotine ptičev je z veseljem prisluhnilo slavčevemu petju. Vso noč so ptičja grla poskušala sladko otožno pesem. Ko so prvi sončni žarki razsvetlili nebo, se je nekaj presrečnih ptičkov res naučilo pesem. Med temi so bili: kosi, taščice, škrjančki, penice, drozgi in drugi. Sove, krokarji, strake in vrane so pa po nekaj neupešnih poizkusih prenehale z učenjem.

Mladi pastirček je z rastočim zanimanjem sledil iz svojega skrivališča žrgolenju in prepevanju drobnih ptičic. In ko je mala pevka družba pozdravila s prvo pesmijo vzhajajoče sonce — tedaj je začel tudi v srcu tega človeškega otroka prepevati nevidni slavček. Najprej rahlo in boječe, nato glasneje in glasneje. V velikem presenečenju ni srečni pastirček niti zapazil, da njegov lastni glas tako čudovito doni in poje, temveč je čisto resno mislil, da nosi slavčka v svojem srcu. Pritisnil je roko na usta, da bi mu slavček ne ušel in pohitel domov. Pred ospurnimi brati, sestrami in prijatelji je presrečni pa-

MLADINA PIŠE:

Prvi dogodek, ki se ga spominjam iz svoje mladosti

Ne vem, koliko let mi je bilo tedaj, ko me je mati prvič poslala v trgovino. Kar počasno sem se čutila, ker je mati sicer šla sama ali pa je poslala koga izmed starejših bratov in sester. Mene je smatrala še za majhno.

Takrat pa mi je dala cekar in v njem steklenico, v roko pa denar ter mi rekla: „Liter smrdljivca prinesi, da ne bomo zvečer brez luči. (Smrdljivec smo rekli petroleju). Pa da ne zgubiš denarja in ne pozabiš, po kaj greš,“ je še zaklicala za menoj, ko sem brž veselo stekla v trgovino. Cekar sem skoro po tleh vlekla, da je steklenica v njem včasih naravno zažvenketala. Tako sem prišla v trgovino. Brez pozdrava sem vstopila in brž povedala: „Mama so rekli — liter smrdljivca.“ „Počakaj malo, punčka,“ je dejal trgovec prijazno, ko je pripravljaj drugim. Potem se je obrnil k meni in me vprašal: „Petrolej bi rada, kajne?“ „O neli liter smrdljivca so rekli mama,“ sem odgovorila z zavestjo, da nisem pozabila materinega naročila. „No, daj steklenico,“ mi je dejal potem smeje, „ti bom pa dal smrdljivca.“

Brž je napolnil steklenico in mi jo pomagal spraviti v cekar. V roko pa mi je stisnil pisanih bonbonov.

„Ker nisi pozabila,“ je dejal. Na njegov opomin, sem še plačala petrolej in odšla domov.

„Mama, veste, hotel mi je dati petroleja, pa sem rekla, da vi hočete smrdljivca,“ tako sem brž povedala doma materi in ji spustila v roko najlepše bonbone. „No, si že pridna,“ je dejala in me pobožala s svojo žuljavo roko po licu.

MOJ DOM

Prejeli smo iz tujine neko zasebno pismo, iz katerega objavimo nekaj lepih odstavkov, da spet vidimo kaj pomeni za človeka dom, če ga tudi ne obsevajo več topli žarki domačije in ne bdi več nad njim skrbna materina roka.

Kdor ima le nekaj srca, ne more pozabiti svojega rojstnega kraja. Milo mu je, ko pozneje pogleda na svojo zgodnjo mladost in se pred njim prikaže rojstni kraj, dom, zibelka, kjer ga je mati nekaj zibala.

Moj rojstni kraj ...

Majhna, starinska hišica sredi morja hiš! Koliko je bilo lepših, toda samo nje se spominjam. Pred njo se je razprostiralo lepo dvorišče, polno rož. Sredi dvorišča je rasla stara, mogočna lipa. Koliko lepih otroških ur sem preživel pod tisto lipol! Kolikokrat sem se spotaknil ob kamenju, ki je ležalo po dvorišču!

Spominjam se, kako sem večkrat iz spalne sobe strmel v nebo in gledal oblake, ki so plavali na nebu in imeli najrazličnejše podobe. Drugega nisem mogel videti kakor nebo in zid, ki je bil pred hišo.

Še sedaj se živo spominjam: Na krovu ladje sem bil in moje oči so skozi meglo iskale hišico vrh hribočka, da bi si jo vtisnil zadnjič in tokrat za vedno v spomin. Toda ni je bilo več videti. Ladja se je počasi pomikala iz pristanišča. Meni so pa po licih tekale solze.

Da bi bil vsaj še videl hišico ...

Ladja se je bolj in bolj oddaljevala. Nenadoma pa so zažarele moje oči. Topli sončni žarki so bili odgnali meglo in tudi sedaj nisem videl več svojega doma, moje mladosti, kajti bili smo že predaleč.

Nikdar te ne bom pozabil ... J. S.

ZA DOBRO VOLJO

Logično. — Učitelj: Kdo mi zna povedati, zakaj leže kukavica svoja jajca v tuja gnezda?“

Učenec: „Zaradi stanovanjske krize!“

stirček zapel ujeto pesem. In glej, čudo in veselje! V slednjem človeškem srcu se je oglašil slavček in začel prepevati in žgoleti.

Od tedaj so se pesmi širile po vsej zemlji. Nastajale so vesele in otožne pesmi, pesmi o ljubezni in sreči, pesmi o bolesti in gorju ter pesmi o bojih in zmagah.

Samo ptički niso svojih pesmi nikdar spremenili. Prav tako preprosto in ljubko, kot so prepevali v tisti davni poletni noči, se še danes glasijo njih pesmi. In kdor ima srečo kdaj poslušati slavčka, sliši prav tisto prastaro sladko melodijo, ki je nekoč imela moč v človeškem srcu vzbuditi prve zvoke pesmi.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Pierre l'Ermitte:

ŽELEZNA ROKA

Voz pariške podzemne železnice, tretji razred, proti šesti uri zvečer.

Vlak drvi na glavno postajo, kjer čaka vse polno ljudi.

Tudi oddelki so nabito polni. Ljudje se stiskajo in prerivajo, tako da skoraj ni mogoče odpreti vrat.

Zavore... Sunek... Vlak stoji.

„Prosim, prostor!... Pustite nas ven!... Prosim, gospa, premaknite se!...“

In potem se začne naval v nasprotni smeri. Vstopajoči sopejo in se lovijo za ročaje.

„Hitro!... Pohitite!...“

In spet se prerivajo in stiskajo. Kjer je prostora za osemdeset oseb, se jih gnete stošestdeset.

Zvižg...

Končno se je mogoče v vozu nekoliko razgledati med glavami in valujočimi ramami.

Družina kot po navadi. Tu je debeluhar, ki ga bo prej ali slej zadela kap; tam bledikasti mladenič, vojak, študent. In tam spet stara gospa iz prejšnjega stoletja, ki zdihuje...

Nekaj novega, neobičajnega je le gruča deklet.

Vedejo se, kakor da bi bile same doma. Smejejo se, se šalijo, si nagajajo. Ljubezniv pogled na desno, krepek sunek s komolcem na levo. Ves oddelek je poln hrupne deklishe razposajenosti.

V oddelku je tudi duhovnik, prav nič debel, ne velik, nič rdeč v obraz; dokaj mlad, reven, neznamen, blede, plavalas kaplan iz revne predmestne župnije.

In mršav, kakor je, bi se rad naredil še

manjšega, da bi zavzel čim manj prostora in bi ga več ostalo za druge. Pa čeprav je še tako lezel skupaj, nagajive deklishe oči so ga brž odkrile... in tedaj so vse hkrati bruhanile v smeh. Ena je zavtila, da se je slišalo po vsem vozu...

„Duhovnik!... Dotakni se železa!“

Urok črne suknje ni kar tako. Treba se je zavarovati. Zato je teh pol ducata gosk divje planilo za kljukami, vijaki, žebli...

Nad vse prijazen prizor!

„Tu je vse iz nikljal!“ zavjeka prva.

„Niti koščka železa ni!“ vzdihne druga.

„Biti pa mora pravo železo,“ pribije tretja, „pristno železo!“

Potniki gledajo in molčijo.

Večina je v zadregi. To so uradniki, žene, vojaki, delavci, ki se vračajo domov in pošiljajo otroke h krščanskemu nauku. Toda množica ima svoje slabosti: boji se dvoumnih besed, ki usekajo, kot jih človek

obrne. In take besede imajo naše in njim podobne gospodične tako rekoč vedno pri roki. Zato ljudje rajši molčijo, kadar ne gre za njihovo kožo...

Ubogi duhovnik je blede kakor platno.

Rad bi ostal miren, ravnodušen, neobčutljiv za žalitve. Pa si zaman prizadeva. Revez trpi. Na obrazu se mu vidi, kako ga boli srce. Ustnice so trdno stisnjene in na čelu se svetijo potne kaplje.

„Prosim, gospod sprevodnik,“ se oglasi ena izmed večjih, „ali nam hočete za hip posoditi vaše klešče, da odvrnemo nevarnost?“

Uradnik se nasmehne, pa se ne zgane.

In deklet prav priliznjeno:

„Nočete?... Prav nič niste prijazni!“

Mučen molk.

Tedaj se duhovnik nenadoma dvigne. In čeprav majhen, je videti kar velik.

S preprosto kretljivo odstrani ogrinjalo in pomoli roko.

„Železo bi rade? Náte ga!“

Potniki strmijo in se čudijo.

Kaplanova roka ni roka, ampak navaden železen kavelj! Nič ponikljan! To pripravo

mu je kupil župnik, da je z njo nadomestil roko, ki mu jo je na bojišču odnesla granata.

Na odgrnjenih prsih se skromno odraža na talar prišit ozek trak - odlikovanje. Zdaj so ljudje razumeli... Zatajevana ogorčenost bruhne končno na dan. Tu in tam je videti celo kako pest.

Videle in razumele so tudi dekleta, ne-spametnice. So ga polomile?... Gotovol Polomile so ga!... Treba bo popraviti... in takoj.

V naglici so se tiho domenile.

Ena izmed njih položi roko na železni kavelj, ki ga je duhovnik že hotel pokriti, in pravi:

„Oprostite nam, prečastiti! Res smo klepetulje, toda domovino ljubimo.“

„In smo tudi katoličanke, čeprav ne najboljše.“

„Jaz sem prejela prvo sv. obhajilo pri franciskanih.“

„Poglejte, jaz imam svetinjico.“

„Nismo tako hudobne, kakor se je morada zdelo.“

„In predvsem... ne bodite hudi na nas!“

„Nič nisem hud,“ je odgovoril duhovnik in zardel. „Pomislite pa, da včasih s kako stvarjo, ki se vam zdi malenkostna, povzročite bližnjemu veliko trpljenje.“

Množica je z velikim zadoščenjem poslušala duhovnikov odgovor. Od vseh strani so se čule besede pritrjevanja in priznanja.

Tudi duhovnik je bil vidno ginjen, celo bolj kot takrat na bojišču, ko so mu pripenjali zlato kolajno. Ko je na postaji stopil iz voza, je imel na okrnjeni roki, ne da bi vedel kako, pripeta dva šopka dišečih vijolic.

POD ZAMETI

Pod visokimi zameti
moje steze so obstale;
tamkaj, koder so poleti,
živo pred menoj skakljale.

Gaz mi zdaj ravná ovinke,
orje plug snežene kupe;
vmes pa padajo snežinke
na poslednje moje upe...

Huda burja na vse kriplje
se napenja čez gorovje,
z ledom poti mi posiplje. —
Zbogom, ljubljeno domovje!

Skozi meglo gledam v dalji
trate, ki jih ivje zaljša.
Starka zima v beli halji
strmo pot čez hribe daljša.

Limbarski

PASTIR IN GOSPOD

Najprej je bil Bog, potem gora in planina in pastir, gospod se je pa rodil šele nazadnje, ko je bilo že vse pripravljeno zanj. Kaj bi gospod - dete nebogljeno - na tem svetu že takrat, ko še ni bilo mehkih pernic in lepih hiš!

Ko se je pastir rodil, mu je Bog oddelil zemljo in mu rekel:

„Te planine so tvoje, ta drobnica, ta gozd in gora in gorski potok in planina nad teboj.“

Pastir se je lepo zahvalil, kakor se spodobi, šel na svojo zemljo in pasel drobnico dolgo vrsto let. Bil je zadovoljen in srečen. Nad njim je žarelo prsto nebo, zemlja okoli njega je cvetela, vse je bilo takrat dobro in lepo.

Potem se je zgodilo, kar je vsem znano.

Deset let, še več, se ni upal nihče v planino. Pastir je živel v miru in ga ni brigal dolinski svet. Takrat se je pa že rodil v dolini gospod. To je bil posebne sorte človek, tak z mehko kožo in lepo obleko. Pa strahansko radoveden je bil ta človek. Večkrat je z muko preplezal skale in rekel:

„Tukaj je lepo, to je moja planina.“

Pastir se je čudil, ko je slišal take besede, rekel pa ni nič.

Gospod pa je postajal zmeraj bolj učen. Naenkrat se je spomnil:

„Ta drobnica je moja. Že od nekdanj je moja.“

Pastir se moral vdati.

Potem so prišli drvarji. Zarili so se v gozd in začeli sekati najlepša drevesa.

„To je vse moje!“ je rekel gospod.

Tako je bilo.

Potem se je pastir umaknil v goro. Samo tri revne kozice je še pasel. Ko pa je nekoč brskal med kamenjem, je našel zlato in srebro. Vesel ga je pobral in nesel v dolino.

„Tudi to je moje,“ je rekel malomarno gospod. „To se vendar samo ob sebi razume.“

Ob gorskem potoku so postavili žage.

Tako se je zgodilo, da je ostalo pastirju samo še nebo.

Kaj ni to lepa zgodba, dragi moji? Bog ve, kolikokrat sem jo že slišal, a prav do konca nikoli. Saj s takim pastirjem se res ne more kaj posebnega zgoditi. Le to še opomnim, da je imel boter vedno pipo v ustih, kadar jo je pripovedoval, in da se je na koncu globoko oddahnil:

„Da, da, vidiš, tako je na svetu!“

V. W.

SNEŽNE MISLI

Po poljih zasneženih
podí se mraz in glad.
Oh, v sanjah rož medenih
svet zibal bi se rad.

Snežink le urni ples
polní temno ozračje
in sever piska vmes
kot sikanje je kačje.

Brezmejna ta tihota
izniči pisan svet —
in magična lepota
je zvezde prišla štet.

Valentin Polanšek

Ladja morskega roparja

Prevod iz angleščine

(2. nadaljevanje)

„No, pa tukaj lahko dobiš eno, Bill; zadnje tri tedne si nekam precej gledal za onim črnim dekletom.“

„V viharju je vsako pristanišče dobro, toda ona ne bi bila za službo v pristanišču. Sicer pa je resnica, da se v tem oziru pošteno motiš, Jack; otroka sta, ki ju vidim prav rad - vidim jako rad v naročju zamorkinim. Vedno se mi zdi, kakor bi imel pred seboj opico z mladiči.“

„Obedve ženski že razločujem drugo od druge, otrok pa ne morem. Prav tako sta si podobna, kakor je polovica ducata podobna šestorici. Ali ne, Bill? Kakor dve svetli krogli iz istega modela. Povej mi pa, Bill, ali je katera tvojih žen imela kdaj dvojčka?“

„Ne, in tega tudi ne bi imel rad, dokler nam lastniki ladjí ne podvoje plače.“

„Le počasi,“ je segel v besedo Oswald, ki je stal blizu, poslušal pogovor in nadziral delo, „pogledati moram, ali ni ladja pri vsem tem suvanju in udarjanju dobila kakke luknje. Zaboga! Tega se nikdar nisem spomnil. Tesar, odloži sekuro in pojdi glet!“

Tesar, ki je kljub nevarnemu zibanju ladje opravljal svoje delo, je takoj ubogal. Vzel je vrvi, na katere koncu je bil pritrjen kos železa, jo spustil v dolnje prostore ladje, jo zopet potegnil k sebi ter takoj opazil, da kaplja voda od nje. V začetku je mislil, da je ta voda prišla dol, ko so se valovi razlivali čez krov. Da se prepriča natančneje, je odvezal železo z vrvi, vzel drugo vrvi, katerih je vse polno ležalo na krovu, in za-

čel natančno preiskovati vso stvar. Čez nekoliko trenutkov pa je glasno zakričal: „Zaboga, sedem čevljev vode je spodaj!“

Ako bi bil električni tok pretresel moštvo „Cirkasijana“, nenadna izprememba na njih obrazu ne bi bila mogla biti večja kakor ob tej strašni novici.

Naj pride na mornarje katerakoli nesreča, katerakoli nevarnost od valov, viharja, elementov ali sovražnika, vsemu se upirajo z naravnost junaško hrabrostjo. Ne žele si drugega kakor to, da je ena deska „med njimi in smrtjo“, in zanašajo se na svojo moč in zaupajo svoji spretnosti. Kakor hitro pa se začuje klic „Luknja v ladjí“, so kakor odreveneli; zakaj ako izprevidijo, da so vsi njih naporí zaman, so le malo boljši od otrok.

Ko je Oswald začul tesarjevo poročilo, je skočil k črpalkam. „Poglej še enkrat, Abel - to ne more biti; vrzi ono vrv na stran in vzemi drugo, suho!“

Še enkrat je preiskoval Oswald sam in z istim uspehom. „Pripraviti moramo črpalke, fantje,“ je rekel in poizkušal prikriti strah, „polovica te vode je morala priti v ladjo, ko se je ta nagnila na stran.“

Tem tako premišljeno izrečenim besedam so mornarji verovali in hiteli, da izvrše dano povelje. V tem pa je odšel Oswald dol h kapitanu, da mu sporoči novo nevarnost. Ta se je bil izmučen in utrujen od čuvanja in naporov vrgel na ležišče, da se nekoliko odpočije, misleč, da ni nobene nevarnosti več.

„Bareth, ali res misliš, da ima ladja luknjo?“ je vprašal resno. „Saj vendar ni mogla zajeti toliko vode.“ „Nikdar,“ je odgovoril Oswald, „toda nekolikokrat so jo valovi tako stisnili, da so utegnile nastati kake raz-

poke. Upam, da ni nič hujšega.“

„Kaj torej misliš o tem?“

„Bojim se, da je niso poškodovali odbiti jambori. Spomnite se, kako pogostoma smo zadevali obnje, preden smo jih odpravili. Posebno dobro se spominjam, kako se je enkrat veliki jambor prikazal izpod dna navzgor, in ladja je močno zadela obenj.“

„Potem naj se zgodi božja volja! Pojdíva na krov, kakor hitro moreva.“

Ko sta prišla na krov, je stopil tesar h kapitanu in rekel mirno: „Sedem čevljev, tri palce.“ Črpalke so že marljivo delovale. Mornarji so se razdelili po povelju prvega mornarja, odložili svojo obleko do pasa in se vrstili vsaki dve minuti. Tako so kake pol ure neprestano gonili črpalke.

V tej polovici ure se je moralo odločiti. Najprej je bilo treba dognati, ali so nastale luknje nad vodno črto in ali je prišla potem voda noter pri drugem viharju. V tem primeru so se mogli nadejati, da obvladajo vodo. Kapitan Ingram in krmar sta molče ostala na krovu, prvi z uro v roki, mornarji pa so delali z največjim naporom. Bilo je deset minut čez sedem, ko so zopet preiskovali in pazno in natančno merili vodo: Sedem čevljev šest palcev! Torej jih je zmagovala voda, dasi so z največjimi naporí gonili črpalke.

Mornarji so se obupno spogledali; potem pa se je čulo preklinjanje. Kapitan je molčal in stiskal ustnice.

„Izgubljeni smo!“ je zaklical eden izmed mornarjev.

„Ne še, fantje, še eno nam preostaja!“ je dejal Oswald. „Meni se zdi, da so bile pri strašnih sunkih v zadnji noči poškodovane le ladjine strani odzgoraj. Ako je tako, nam je le treba obrniti ladjo proti vetru in še

enkrat prijeti za črpalke. Ko ne bo več toliko pritiska kakor sedaj, ko so strani ladje obrnjene proti valovom, se zapro luknje zopet same ob sebi.“

„Prav nič se ne bi čudil, ako bi Bareth ne govoril prav,“ je dejal tesar; „tudi jaz sem teh misli.“

„In jaz tudi“, je pristavil kapitan Ingram. „Pojdíte, fantje, nihče se ne poda, dokler ima še en strel v puški. Poizkusimo še enkrat!“ In da bi izpodbudil mornarje, je kapitan Ingram slekel suknjo in pomagal pri črpalkah, Oswald pa je odšel h krmilu in obrnil ladjo proti severu.

Ko se je sedaj „Cirkasijan“ zopet zibal pred vetrom, je njegovo počasno gibanje kazalo, da mora biti že precej vode v njem. Mornarji so delali vso uro z največjim naporom brez prestanka in, ko so zopet preiskali vodo, je je bilo v ladjí osem čevljev!

Mornarji se niso izrazili, da nečejo več goniti črpalke; pokazali pa so svoj namen jasno in odkrito s tem, da so molče zopet oblekli srajce in suknje, ki so jih bili odložili, preden so začeli goniti črpalke.

„Kaj naj storimo, Oswald?“ je vprašal kapitan Ingram, ko sta šla proti zadnjemu delu ladje. „Kakor vidite, mornarji nečejo več goniti črpalke; in res, bilo bi tudi popolnoma nepotrebno. Izgubljeni smo!“

„Bojim se, da je „Cirkasijan“ izgubljen,“ je odgovoril krmar; „črpalke ne pomagajo prav nič; z njih pomočjo se ladja do jutra ne more več vzdrževati na površju. Zaradi tega moramo v čolne, ki so po mojih mislih popolnoma dobri, ter še pred nočjo zapustiti ladjo.“

„Natlačeno polni čolni na takem morju!“ je odgovoril kapitan Ingram in žalostno zmajal z glavo. (Dalje prihodnjič)

König König König

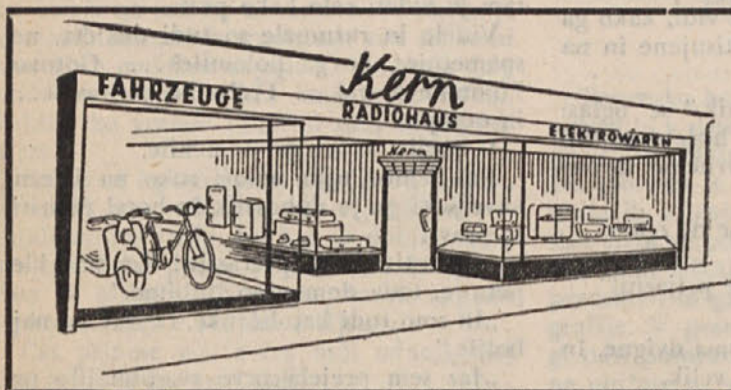
BACKPULVER BACKPULVER BACKPULVER

Gut verpackt im bunten Kleid,
zum Backen immer griffbereit.

Perlon nogavice 17.90 — Damske spodnje srajce 9.60
Damske Ripp garniture iz bombaža 12.50 — Obleke iz
barhenta 78.— — Damski puliji 36.50.
ŠLAGERJI ZA GOSPODE:
Flanelaste srajce, kariraste, pretkane 38.— — Deške zim-

Beli tedni in padec cen v trgovski hiši
CELOVEC BRUNNER KLAGENFURT

ske spodnje hlače, dolge, ali iz barhenta 29.— — Tka-
nina, 80 cm 7.60 — Tkanina, 130 cm 13.90 — Blago za
rjuhe, 150 cm, Ia 16.90 — Molino, 80 cm 4.90 — Po-
steljno blago, rožasto, 80' cm 9.50 — Posteljno blago,
rožasto, 120 cm 13.40.

RADIJSKI APARATI,
ELEKTR. POTREBŠČINE,
DVOKOLESA, SIVALNI
STROJI. — Na obroke!

Radio
KERN
CELOVEC-KLAGENFURT,
BURGGASSE, TEL. 24-01

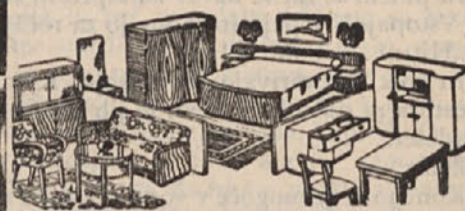
Poceni razprodaja
priporoča **WALCHER**
Celovec, 10.-Oktober-Straße 2

Nemški
HOLDER-DIESEL-TRAKTOR
Vse POLJEDELSKE STROJE,
ŠTEDILNIKE, PEČI,
PRALNE STROJE

ugodna možnost nakupa!
HANS WERNIG
KMETIJSKI STROJI
CELOVEC, Paulitschgasse 13, Tel. 35-02

Hiša dobrega pohištva
4 PREDNOSTI:

1. Ogromna izbira — nad 100 kompletnih
pohištven 2. Najboljše in najcenejše po-
hištvo v Avstriji. — Spalnice iz trdega
lesa samo 3.900 šil. 3. Plačila na obroke
brez obresti 4. Dostava na dom z lastnim
posebnim avtomobilom.

STADLER-MÜBEL
CELOVEC — Klagenfurt, Theatergasse 4

Oglašuj v našem listu!

Lastniki motornih vozil, pozor!
Dovoljujem si dati naznanje, da sem otv-
ril strokovno
delavnico za elektrizacijo motornih vozil
na križišču St. Veiterstrasse-St. Veiterring
Willibald Stultschnig
Strokovna delavnica za motorna vozila
Celovec-Klagenfurt, St. Veiterstrasse 6
Bären-Batterie-Dienst / Polnjenje baterij

ZIMSKA Razprodaja IN BELI TEDEN

Pri nakupu flanel, barhentov in „Wolline“ blaga za obleke, zimskega perila za moške, ženske
in otroke, volne, kratkih nogavic, nogavic in rokavic, molina, posteljnega blaga in inleta,
flanelastih rjuh, perja za blazine in pernice, blaga za pregrinjala, kovtrov, modrocov itd.

SE POPUST DO 20 %

pri

KRISCHKE & CO.

CELOVEC — KLAGENFURT, 8.-MAL-STRASSE 3 in NEUER PLATZ 12

Dolgo žije, ki SCHLEPPE pije

MALI OGLASI

VSAKA BESEDA STANE 1.10 š (IN 10% DAVKA)

Poudarjene besede in take z več kot 15 črkami stanejo 2.20 šil (in
10% davka). — Naročilo malih oglasov naslovite na upravo „Na-
šega tednika“, kjer mora biti najkasneje do vsakega ponedeljka
zvečer. Oglas morete naročiti tudi telefonsko (Celovec št. 43-58).

Inserate
lahko naročite pri nas tudi
telefonično

Ce je pa besedilo obširnejše
ali oglas bolj kompliciran,
lahko naročite telefonično
našega zastopnika, ki se ta-
koj zgleda pri Vas, da Vam
pomaga z nasvetom in pre-
vzame naročilo.
Naša telefonska šte. 43-58

Telefonisch

können Sie jederzeit Ihre
Inserate bei uns aufgeben.
Falls der Text umfangrei-
cher oder die Anzeige kompli-
zierter ist, können Sie tele-
fonisch unseren Vertreter
bestellen, der sofort zu
Ihnen kommt, um Sie zu
beraten und Ihre Werbung
mit Ihnen zu besprechen.
Unsere Nummer 43-58

ZENITEV

Samostojen kmet, 28 let star, si
išče življenjsko družico-gospodinjko
staro od 18-25 let, ki mora biti
Slovenka in verma in zna vsa go-
spodinjka dela (poleti so letovi-
ščarji). — Samo resne ponudbe z
opisom in sliko naj se pošljejo na
upravo „Našega Tednika“ pod oz-
načbo „Dobra gospodinja“.

Dekleta, sreča vas čaka!
Trije slovenski fantje želijo spo-
znati tri slovenska poštena dekleta
do 30. let starosti za ženitev in na-
to izselitev. Nudi se vam ugodna
prilika, da se spoznate z dobrimi
fanti. Ponudbe na upravo „Našega
tednika“ pod značke „A“, „B“,
„C“.

Slovenec star 55 let s 30.000 šil.
premoženja želi spoznati Korošico
od 50 do 60 let z majhnim po-
sestvom ali rento. Naslov dobite
pod „kapital“ na upravi „Našega
tednika“.

KUPIM

Kupim manjše posestvo. Naslov
pri upravi „Našega tednika“ pod
značko „Novi dom“.

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT
STADTTHEATER

4.-7. II. „König der Manege“
8.-10. II. „Kursbuch des Satans“

PRECHTL

4.-10. II. „Giganten des Meeres“

VOLKSKINO

4.-10. II. „NULL-acht-fünfzehn“
(najaktualnejši film letal)

PLIBERK

5.-7. II. „Jakobshof ohne Erben“
nemško-jugoslovanska skupna
produkcija. (Ni za mladino)
9.-10. II. „Aus Liebe zu Dir“
(mladina od 14 leta)

Sanitarne naprave, centralne kur-
jave, vodovodne napeljave
ANDLINGER, Celovec, Adler-
gasse, tel. 20-52. Strokovni nasveti
in brezplačni proračuni. Dobave
po tovarniških cenah. Električne
črpalke. Vse na zalogi.

Vsa božična darila za božične praz-
nike vam nudi po nizkih cenah in
bogati izbiri vaša trgovina
STOFFSCHWEMME, CELOVEC
Marktplatz.

Vse
RADIO-APARATE
Z ZNAMKO
tudi na obroke pri
OTTO GAGGL
Beljak - Villach

Vsak teden nove pošiljke raznih
avto-vozov samo Kä. Autozentrale
POTUZNİK. Celovec - Klagenfurt,
St.-Rupprechter Strasse.

SCHROTTVERTRIEB Franz
Rumwolf, Klagenfurt, Flatschacher
Strasse 18, telefon 37-78.

ODPRTA MESTA

Iščem pošteno dekle, ki zna opravl-
jati vsa hišna dela. — Trgovina
Franz Lamprecht in Gallitz, Post
Arnoldstein.

Elektro-artikle in stroje za
gospodinjstvo kupite pri

HAAS & CO.

Celovec, Bahnhofstrasse 3

Modroce, tapcirano pohištvo, do
bro in poceni samo pri proizvajal-
cu **Johann Ortner**, Beljak, Wid
mangasse 51 ter Ringmauergasse
Nr. 11.

DER NEUE
TAUNUS 15M
55 PS - 125 km/h S 49.800

Autohaus Kaposi & Co.
Celovec, Villacher Straße 51

Izpraznitvena prodaja

od sobote dne 22. januarja
naprej

Veliko znižanje cen — naj-
ugodnejša priložnost nakupa

- BLAGO vsake vrste
- moško, damsko in otro-
ško PERILO
- VOLNA v bogati izbiri

L. MAURER

CELOVEC, Alter Platz 35

Nemški linolej — Stragula dobra
talna obloga,
CERNY, Celovec, Neuer Platz 8